

פסקים סימן מז - מח וכתבים שמג

ככרוכיה ויצאה והיתה ולית ראשגת ביה אלא כל חכורתה כולה כר"י. ומהני טעמא דר"י נראה לחלק שפיר ג"כ בני"ד בין קדושין לגירושין. מכל הלין נראה דשפיר עבדו מהר"ם וחביריו שכתבו גט זה בלשון נוכח כלפי הכת המתגרשת, וכשר הדבר

סימן מז

כתב ותחתם לשנה טובה אהובי הר"ר יהושע יצ"ו. דע לך על דבר טהרת אשתך, נתתי לבי וקראתי אלי עמיתי מהר"ר יוזמ"ן כ"ץ ומהר"ר אייזיק לוי, ושקלנו וטרינו בדבר, ומה שעלתה בדינינו אכתוב לך. אשר כתבו: שיש לך הוכחה שיש לה טהרה, אך שאין ידוע אם מוצאת דם. וראי חר עד לחוד לא מהני, דכהדיא כתב במרדכי דבעינן דידועה שהמכה מוציאה דם, אז תולה במכה, אבל אי לא ידעה לא, אע"פ שהיא אומרת שבזדאיי יש לה מכה. אמנם בעובדא דידן מצאנו ב' צדיין להתיר ולטהר. חדא כמו שכחבת, שכל זמן שהיא בודקת בכל החורים וסדקים אינה מוציאה אותן כתמים ושערות דקות בזה המקום, נראה דר"ל במקום אחד מצאה לעולם, א"כ אם אחרו מקום בצדדין. קצת יש סברא לטהר דמוכח דמן הצדדין מן המכה בא. ולכאורה פתח החדר לפרוודור כאמצע פרוודור הוא, ובבדיקת שפופרת אומר תנא דברייתא אם נמצא דם בראשה של מכחול כידוע שהוא מן המקור, ואם לא כידוע שהוא מן הצדדים. משמע שאם ידוע שנמצא לצדדים טהורה. וא"כ בני"ד שבשום פעם אינה מוציאה רק במקום אחד מן הצד, דיש הוכחה דלאו מן החדר בא אלא מן המכה שבצדדין, וכ"ש אם מרגשת בשעת בדיקה כשהיא נוגעת בצד מקום ההוא שהוא כואב לה קצת, ובשאר חורין וסדקין אינה מרגשת כאב כלל, שיש הוכחה שמן המכה בא.²

עוד כתב במרדכי³, ההיא כרייתא הרואה דם מחמת חשמיש, דתנו בה ואם יש לה וסת תולה בוסת, פי' ואם יש לה וסת זמן קבוע שהיא רואה נדה תולה בוסתה, שיכולה לומר שהדם שהיא רואה טהור הוא, דעריין לא הגיע וסתה ותולה במכתה וכו'. אלמא דס"ל דאין אורח בא אלא בזמנו, מהני דחולין במכה, מה שאין חולין בלא זה⁴. והנה אתה כחבת שלאשתך יש לה וסת כהגון וכדרך הנשים, א"כ מועיל ג"כ להתיר ולטהר, אע"ג דרש"י⁵ פי' הברייתא בע"א, מ"מ נוכל לצרף ריעות במרדכי ג"כ לשאר צדדין. לכן נראה אי איתנהו לכל הני צדדין לעיל אשר הזכרת לעיל, תוכל לסמוך עלייהו להחזיקה לך טהורה. ועל המיעוץ קשה לסמוך. חדא. כי מה תעשה כמה שלא בא בדרך שערות. ועוד דלא נראה כלל דתועיל אם לא נימוחו כולן⁶.

גם אשר כתב דנ"ל דספיקא דרבנן היא, הואיל → ותמיד רואה היא בלא הרגשה, אין סברא לעולם לומר הרגשת עד הוא. אין נראה דרואה מחמת חשמיש נמי אין מרגשת, דאי מרגשת דנפתח החדר פשיטא דטמאה, אלא אמרינן הרגשת שמש הוא, אע"ג דבכל פעם בלא חשמיש אינה רואה כלום בלא הרגשה, וחשיב ליה ספיקא דאורייתא⁷ אשר כתבת⁸ דסמכינן אספק ספיקא אפי' היכא דאפשר לברר ע"י בדיקה דודאי סמכינן כדמוכח בהא דהתיר ר"ת⁹ בזאב שזכנס לעדר מכת ספק ספיקא, ור"י¹⁰ נמי היה מחיר מכת ספק ספיקא, אלא דסבר כיון דספק הראשון הוא דאורייתא וגם הוא דבר שבמנין לא בטל, הא לאו הכי משום הא דאפשר לבדוק לא היה אוסר, והתוס'¹¹ פסקו אפי' הוי דרוסה יש לה בדיקה.

סימן מח

ושיעור פדיון הבן. שמעתי שמהר"י מול"א ז"ל שיער בערך שני זהובים רייני¹². נאם הקטן והצעיר שבישראל.

סי' מז: 1 הלכ' נדה ס' תשל"ה. 2. ב"י ורמ"א (סי' קצ"ו ס"ה). 3. שם. 4. רמ"א (סי' קפ"ז ס"ה) ועונ"כ וע"י מהר"ט"ץ החדשות (סי' ז"ל). 5. נדה סו, א עש"ה. 6. רמ"א (סי' קפ"ח ס"ה). 7. מכאן עד סוף התשו' מובא בלקט"י (ח"כ עמ' 5) וע"י שערי דורא (סי' מ"ה). 8. תוס' סנהדרין פ, א ד"ה בשור וזכבים ע, ב ד"ה אפי'. 9. בתוס' ביצה ג, א ד"ה ואחרות והג' אשרי חולין פ"ו סי' ל"ג. 10. חולין נג, ב ד"ה דרוסה.

סי' מח: 1. אולי מהר"י (ע"י סי' קפ"ט) [וע"י מהר"ל סי' ק"ג ס"ג]. 2. רמ"א (פי' ש"ה ס"א) וע"י הג' דרישה ופרישה, ומש"כ ממהר"ם מירזבורק, ולפינו היא כתשו' מהר"י ב"וונא (סי' קכ"א) בשם הר"ר חיים מירזבורק, וע"ש עוד כמה שיעורים ותקופות. וע"י ט"ז ושי"ך (סק"א) ובגרי"א (סק"ד) וחכמת אדם (כלל קל"ו), וע"י תשו' חת"ס (יורד סי' רמ"ט) בסוגו ושיעורי מטבעות, וכ"ז ותקופה ושיעורה. (גם רמ"א שם הוסיף ב' "שהם ב' זהובים פולניס" ע"ש. וע"י מג"א סי' תקס"ח סקל"ד).

קדושה. הלכות איסורי ביאה פ"ד

המלת סמיים משמח טעם ראשונה ותייה הליכה מכלן וליך לא חשש עד שחזקו עמה ובהלכות הגירסא ק' היא אלא התגרש ותייה לאחרי מ' כיה פסוק לישא עד שלמה יותר מק' לא פוטא עד שחזקו עמה וזו היא גירסא רבינו כמו שגמאר ל' הגירסא מדגניו. עוד שם כיצד נדקא ח' עמה מנייה שפוקס ונטקה נכחול ומך מונח על ראשו אם נחאל דם על ראש המך בידוע שמן המקור הוא בא לא נחאל דם על ראשו בידוע שמן הגרדין הוא בא [ולא יש לה מכה בלוחו מקום תולכ שפלקה] ואם יש לה ופס סולה נטמאה ופס דם מכה חשונה פס רתייה אינה חולה והלמח אשה לומר מכה יש לי במקור שממנה

כב כיצד נט' בודקת עצמה לידע אם נרפאת או לא נרפאת וכן מביאה שפופרת של אבר ופיה רצוף לחובה ומכנסת השפופרת עד מקום שהיא יכולה. ומכנסת בתוך השפופרת מכחול ומוך מונח על ראשו ודופקת אותו עד שיניע המוך לצואר הרחם ומוציאה המוך. אם נמצא דם על ראש המוך בידוע שהדם שהיא רואה בשעת תשמיש מן המקור. ואם לא נמצא על המוך כלום בידוע שהדם שרואה מדוחק הצדדין ושהורה היא ומותרת להנשא לאחרים כמו שביארנו בהלכות אישות:

פרק המישי

א האשה יתחממת באונס בין לנדה בין לזיבות.

ביצד כגון שקפצה סמקום למקום. או ראתה בהמה או חיה או עוף מתעסקין זה עם זה וחמרה וראתה דם. וכן כל כיוצא בזה הואיל וראתה דם מכל מקום נטמאת ומטמאה בכל שהוא אפילו ראתה דם מיפה כחדל הרי זו כמי שוב סמנה דמים הרבה: ב יכל הנשים מתחממות בבית החיצון. ואע"פ שלא יצא הדם לחוץ אלא נעקר מן הרחם ולא שנת הואיל ויצא מבין השינים ה"ז טמאה ואע"פ שעדיין הדם בבשרה שנאמר דם יהיה זוכה בבשרה. ועד היכן הוא בין השינים עד מקום שיניע אליו האבר בשעת נמר ביאה. ובין השינים עצמו כלפנים: ג משל משלו חכמים באשה הרחם שנוצר בו הולד הוא הנקרא מקור. והוא שדם נדה זוכה יוצא ממנו וקוראין אותו הרר לפי שהוא לפני ולפנים. וצואר הרחם כולו והוא המקום הארוך שמתקבץ ראשו בשעת יעבור כדי שלא יפול הולד ונפתח הרבה בשעת לידה קוראין אותו פרוזדור כלומר שהוא בית שער לרחם: ד ובשעת נמר ביאה האבר נכנס בפרוזדור ואינו מניע עד ראשו שמבפנים אלא רחוק ממנו מעט לפי האצבעות. ולמעלה מן החדר ומן הפרוזדור בין חדר לפרוזדור הוא המקום שיש בו שתי ביצים של אשה. והשבילים שבהן מתבשלת שכבת זרע שלה מקום זה הוא הנקרא עליה. וכמו נקב פתוח מן העליה לנג הפרוזדור ונקב זה קוראין אותו לול. והאבר נכנס לפנים מן הלול בשעת נמר ביאה: ז דם הבא מן החדר כולו טמא חוץ מדרם שותר שהתורה מיהרתו ודם קושי כמו שיתבאר. ודם העליה כולו מהור שהוא כמו דם טכה שבמעיים או בכבד או בכוליא וכיוצא בהן. ודם הנמצא בפרוזדור אם נמצא

כב כיצד נדקא עמה וכו'. ט"ס רבינו מדוקק חומו עד שיניע לולא הרחם פסוק הוא מפי שחל לא יניע לתקום שהשם דם היאך נאמר כשלא נחאל עליו דם שהדם שניגלה לראוה נעמה חשמים מן הגרדין ק"ל בא ולא מן המקור דהא איכא למימר שחל היתה מכניסו עד מקום שהשם דם היה נחאל על ראשה הילכך ע"כ לומר דעד מקום שהשם דם היא לריכה להכניסו ועוד נחאל הרחם הוא דיתה חשמים. ועל מ"ס ואם לא נחאל על המוך כלום ידוע שהדם שרואה מדוחק הצדדין ושהורה היא איכא למידק אמאי חמרינן בידוע שהוא הצדדין הא איכא למיחש שמה מן המקור לא רניל נדה ומה שלא נחאל דם על ראש המוך מני שלל ח"כ עב כמו שהשם שאין על האצבעות שוות או מפי שלל הכניסהו ככה שאין כל הכתוב שונה כדליתא בגמרא. וי"ל דלא חמרינן אין כל האצבעות או כל הכתוב שום אלא להקל ולא להחמיר וטעמא חשום דניב נשים אין כולוהו מתחם חשמים כל דניגיה לפניהו כה להיטות שלל להוליה מכלל חשמים חלין כיון דאיכא נגלים לדבר שהרי נדקק ולא נחאל דם בראש המכחול: ח הכפלת

מן המקור חסורה לכל ואם הוא מן הצדדין מותרת לעמוד עם בעלה או להתגרש ולהנשא לאחר בין נכחין בין נשני בין נשלישי ולא חסורו בכניסתו חמרה חלל לומר שיהא מותרת לפני ושלשי בלא נדיקה ואע"פ שהחוקק עם הראשון לראוה מתחם חשמים שלו לפי שאין כל האצבעות שוות זהו דעתם ז"ל ועיקר ויהר דברי רבינו נבוארים הם כמה שהכריזו. ומ"ס ואם דם מכה משנה וכו' פ"י הכש"ל ז"ל דוקא נחבר סבורה משנה הא לא נחבר חולין נחמה לפי שהאשה בחזקת קורס עומדת עד שתרלה ודלי וכל שיש לה להוליה חולה עתה כהנ כהנ ז"ל שיש אומרים שבוטח הזה אין חולין נחמה ואין כן דעתו ז"ל ולא דעת רבינו שהרי חנו מחירין אותה וכו"מ רבינו סק"י ח' מהלכות אלו: ז"ל א האשה מתחממת באונס בין לנדה וכו'. זה מבואר בהרבה מקומות במסכתא ומהם שפסק בנזם כותיים (דף ל"ו:) בכייהא דקמי שמתחם האונס פמאה: ומה' ומטמאה בכל שהוא מותרת בחממה מקומות:

ב כל הנשים מתחממות וכו'. [משנה פ' יולא דופן (דף מ') כל הנשים מתחממות בבית החיצון] שנאמר דם יטה וזכה נכברה ובגמרא (דף מ"א:) בשמיחא חנא מקום דישה מאי מקום דישה ח"כ יהודה הקוס שהשם דם וגם מבואר ג"כ ח"כ ר' זכאי עד בין השינים ובין השינים עומת כלפנים:

ג משל משלו חכמים בלשה וכו'. נדה פרק כל היר (דף י"ז:) משנה משל משלו חכמים בלשה החדר והפרוזדור והעליה ונכנסים החדר ומכנסים החדר והפרוזדור ונכנסים והעליה כוניה על [נתי] שיהיה ולול פחות בין עליה לפרוזדור וכינוי ביר חכונס כפי בקיאותו בחכמה היתוח:

ד רב הבא מן החדר וכו'. במשנה שם א"כ החדר טמא דם העליה טהור נחאל בפרוזדור סקינן עומת [לפי] שחוקתו מן המקור ופסק רבינו כרב הוגל דלמר התם נחאל בפרוזדור מן הלול ולפנים ודלי טמא מן הלול ולהן סקינן עומת והא דחני רבי חייל דם הנחאל בפרוזדור חייבים עליו של ביאת מקדש וסורסים עליו את החרומה וקומתא אליהו דרב הוגל מן הלול ולפנים והא דחני רב קטיילא אין חייבין עליו על ביאת מקדש ואין סורפין עליו את החרומה וקומתא לה כמן הלול ולחון ולא סליני וכמנ הרמב"ן ז"ל נזמן היה שאין בקיאות נדבר כל שהאשה מניגיה דם בעד שלה טמאה עכ"ל:

הנחות מייסויות

מסתמא יל קושיא וו דומיא דקושיא שנייה דפרוך תברוק עצמה בכייה ראשונה של בעל שלישי פ"י למה נחיריה: בלא נדיקה ה"י יש לדרש קושיא זו למה נחיריה לשני בלא נדיקה תברוק עצמה קודם שהרי החוקק ג' שפכים ומתיר לפי שאין כל האצבעות שוות ואין חוקק הראשון קרייה חוקק לשני ולפי זה אם רוצה לברוק בני לישור תחת הראשון אם תמצא מהורה הרשות בידה ואם הכצא דם ביאה המכחול לא תתא כיתרת לשני משמם דלא כל האצבעות שוות ונתקלקלה ליענן כל ימיכך לא חוברה דהתא נדיקה כל זמן שיכול למצוא חשמים בנזם כותיים בספר החרומה והצעות וכן פסק סורסים ויש כבבבב וכן פסק ריבבב ויחין נחשונה: [ס] פ"י סיד אחר תשמיש או אחר זמן כרי שחר מן המטה והנדיק שבכך הוי חובב אשם חלוי וכיש אם נכצא חרם על [עד] שלו כשפירש סמנה אבל אם ראתה אחר ח' אינה אסורה לו בנך אפילו שפכים דבוח אלא כותיה לו אחר ז' נקיים סדר התרובה והמצות ע"כ: [ט] כתב הרמב"ן ויל בזמן הוח אין בודקין כשפופרת ולא סחירין אותן בחרדתא וכן שפופרת ואם בדיקה בהם ודאי היא מותרת אין פירעוין אותה ומעלה ככל אבא דתת דביטו המסבד שלא נהודש דבר בה ואין הילוק בזה בין רורות הראשונים לכן הוה כדלקטן פ"א וכן סמ"ל וסמ"ג: ו' [א"כ] לא ידעתי למה כותקן לוב דעל רבינו לק"ס הדנדוק סוף אחר ביאה ג' מעל ג' שגנני שחוקק לכל אצבעות וזלג סמחום גס כלי' ס"י קט"ו קקס' כן. פיוס ש"ל דקושייתו לאין כושייתו דנס כנמל אי זכ שני נדיקה נלל כושייתו וזלג בשפוח נודע כושייתו ח"א ס"י ח"ג מונס ככ"י מ"ג חל על הרמב"ם דס"ל בעל ז' וז' לא חמני נדיקה לק"ס ואשנר דקטיטו נ"ד כ"ס דתמן דלם נדיקה אחר כולאן ויתרת לבי לנמל חלל נכרי לבי עתו לא ידעתי מ"ל ס' דילמא בלמח ס"ל לרבינו דפני' א' ל' לא נכחי נדיקה כלל דאף להמתייר לחירין אין כל אצבעות וכמותו שונה ולא מכה נדיקה רק נ"ל אהר שהחוקק וכל דולא פמני קושייתו הראש' של רבי' שפוקס דלכ בעל ז' לא חמני ח"כ למח מהני נדיקה בעל ג' ע"פ ונש"מ לק"ס דאף להמתייר לחירין אין כל אצבעות וכמותו שונה ולא מכה נדיקה רק נ"ל אהר שהחוקק וכל דולא פמני נכנסים לנעל ג' עלמו נדיקה יל דמייבוע מתא וזלג מליכ קודם נדיקה כש"ס ס"ס. ונש"מ כנמני' כיצד נדיקה כ"י או לא נחאל לא נחמני דמאי לכן נראה שיהי' אלא יגלו מילתא שאין בא כנס כמו שפכים בידוע שהדם ט"ו וז"ל:

ו לא כל משקה וכו'. שם במשנה ובגמרא (דף י"ט) ונחלקו במשנה בירוק שעקביה בן מהללאל מטמא וחכמים מטהרין וק"ל כחכמים ופירוש ירוק זה ירוק כזבד ואין י"ל ירוק כדרכו כך פירש ז"ל. והלכן מטמא כמים מ' המפלת בגמרא (דף כ"ח) :

ו חמשה דמים פמאים יש במשקה וכו'. שם במשנה (דף י"ט) כלשון רבינו : ה האדום כי"ד וכו'. שם במשנה אי זהו אדום כדם המכה וכו' ובגמרא הכנה חמשה דמים זה והאחרונה רב נתמן אמר כדם

כד שקלו ליה אחריתי אמר להו אשחתי אמר רב אשי כגון אגל דלא ידענא בין האי להאי לא מיבעי לי למימוי דמא מ"כ. וסתור כ"ב מטמא שם : בקרן כרכום וכו'. שם (דף כ') מנא לח ולא יבש עוד שם כי אחו לקמיה דר' אבהו אמר להו בגושיהו שנינו ולאמרו שם בריהוהו ופי' אביי דמלתא דרי דמלתא תמא ערקן בוויין נקוט דלא מייעלא וערפא מייעלא ע"כ : במימוי אדמה כי"ד וכו'. שם מבורר בגמרא :

מן הלול ולפנים הרי זה טמא שחזקתו מן החרד. וחיביבין עליו על ביאת טקדש ושורפין עליו תרומה וקדשים ואין אומרים שמא מן העליה ירד דרך הנקב. שרוב הדמים הנמצאין כאן מן החרד. נמצא הדם בפרודור חוץ לנקב הרי טומאתו בספק. שמא מן החרד בא או מן העליה

שחת דרך הלול לפיכך אין שורפין עליו תרומה וקדשים ואין חיביבין עליו על ביאת המקדש : ו ילא כל משקה הבא מן החרד מטמא אלא הדם בלבד שנאמר דם יהיה זובה. לפיכך אם שחת מן הרחם לובן או (ו) משקה * ירוק אע"פ שסמיכתו כדם הואיל ואין מראו מראה דם ה"ז טהור : ו חמשה דמים טמאים באשה והשאר מהורין ואלו הן. האדום. והשחור. ובקרן כרכום. ובמימי אדמה. וכיין המזוג : ה האדום כיצד הוא עינו כעמוד שיצא ראשון מדם הקזה של בני אדם נותן הדם בכוס ומקיף לו ורואהו. והשחור כעין הדיו היבש. בקרן כרכום כיצד יביא כרכום לח בנוש אדמה שעליו ולוקח מן הברור שבו הקנה האמצעי שלו שכולו כמו קנה הוא ובכל אחד ואחד שלשה קנים ובכל קנה שלשה עלים ומקיף הדם לעלה האמצעי שבקנה האמצעי ורואה בו. כמימי אדמה כיצד יביא אדמה מבקעת סיכני וכיוצא בה שהיא אדומה ונותן עליה מים בכלי עד שיעלה המים על העפר בקליפת השום. ואין שיעור למים ולא לעפר ומעברן בכלי ומשער בהן לשעתו ובמקומו כשהן עבורין ואם צללו חוזר ומעברן : ז יארבעה מראות הללו אם היה מראה הדם כמראה כל אחד מהן או עמוק מהן הרי זה טמא. היה דיהה ממנו ה"ז טהור. כיצד היה הדם שחור יותר מכדיו היבש טמאה. היה פחות ממנו כגון שהיה מראהו כעין הזית השחור או כעין הזפת או כעין העורב ה"ז טהור וכן בשאר השלשה מראות : י כיין המזוג כיצד חלק אחד יין מן היין השרוני של ארץ ישראל חי וחדש ושני חלקים מים. היה מראה הדם עמוק ממנו או דיהה ממנו הרי זה טהור עד שיהיה כמוג זה בלבד. יונאטנת אשה לומר כמראה זה ראיתי ואבדתי והחכם מטמא לה או מטהר : יא כיצד מקיף ורואה. לוקח הממלית שיש בה הדם בידו ומביט בו וכדיו. או בעלה של כרכום. או בדם הקזה שבכוס. או במימי אדמה. או במזוג שבכוס ועורך לה כפי מה שעיניו רואות ומטמא או מטהר. ואינו טביט. זכוכות של כוס טבחוץ אלא במשקה שבכוס ויהיה הכוס רחב משקלו מנה ומחזיק שני לוגין כדי שתכנס בו האורה ולא יהיה אפל : יב אין בודקין הדם אלא על נבי ממלית לבנה ובהמה. ועושה צל בידו על הדם והוא עומד בחמה כדי שיראה עינו כמות שהיא. ולא כל הרואה צריך לכל אלו הדברים בכל עת שיראה אלא מביעות עין יש לחכם בדמים. ובעת שיראה מיד יטמא או יטהר.

שחת דרך הלול לפיכך אין שורפין עליו תרומה וקדשים ואין חיביבין עליו על ביאת המקדש : ו ילא כל משקה הבא מן החרד מטמא אלא הדם בלבד שנאמר דם יהיה זובה. לפיכך אם שחת מן הרחם לובן או (ו) משקה * ירוק אע"פ שסמיכתו כדם הואיל ואין מראו מראה דם ה"ז טהור : ו חמשה דמים טמאים באשה והשאר מהורין ואלו הן. האדום. והשחור. ובקרן כרכום. ובמימי אדמה. וכיין המזוג : ה האדום כיצד הוא עינו כעמוד שיצא ראשון מדם הקזה של בני אדם נותן הדם בכוס ומקיף לו ורואהו. והשחור כעין הדיו היבש. בקרן כרכום כיצד יביא כרכום לח בנוש אדמה שעליו ולוקח מן הברור שבו הקנה האמצעי שלו שכולו כמו קנה הוא ובכל אחד ואחד שלשה קנים ובכל קנה שלשה עלים ומקיף הדם לעלה האמצעי שבקנה האמצעי ורואה בו. כמימי אדמה כיצד יביא אדמה מבקעת סיכני וכיוצא בה שהיא אדומה ונותן עליה מים בכלי עד שיעלה המים על העפר בקליפת השום. ואין שיעור למים ולא לעפר ומעברן בכלי ומשער בהן לשעתו ובמקומו כשהן עבורין ואם צללו חוזר ומעברן : ז יארבעה מראות הללו אם היה מראה הדם כמראה כל אחד מהן או עמוק מהן הרי זה טמא. היה דיהה ממנו ה"ז טהור. כיצד היה הדם שחור יותר מכדיו היבש טמאה. היה פחות ממנו כגון שהיה מראהו כעין הזית השחור או כעין הזפת או כעין העורב ה"ז טהור וכן בשאר השלשה מראות : י כיין המזוג כיצד חלק אחד יין מן היין השרוני של ארץ ישראל חי וחדש ושני חלקים מים. היה מראה הדם עמוק ממנו או דיהה ממנו הרי זה טהור עד שיהיה כמוג זה בלבד. יונאטנת אשה לומר כמראה זה ראיתי ואבדתי והחכם מטמא לה או מטהר : יא כיצד מקיף ורואה. לוקח הממלית שיש בה הדם בידו ומביט בו וכדיו. או בעלה של כרכום. או בדם הקזה שבכוס. או במימי אדמה. או במזוג שבכוס ועורך לה כפי מה שעיניו רואות ומטמא או מטהר. ואינו טביט. זכוכות של כוס טבחוץ אלא במשקה שבכוס ויהיה הכוס רחב משקלו מנה ומחזיק שני לוגין כדי שתכנס בו האורה ולא יהיה אפל : יב אין בודקין הדם אלא על נבי ממלית לבנה ובהמה. ועושה צל בידו על הדם והוא עומד בחמה כדי שיראה עינו כמות שהיא. ולא כל הרואה צריך לכל אלו הדברים בכל עת שיראה אלא מביעות עין יש לחכם בדמים. ובעת שיראה מיד יטמא או יטהר.

שחת דרך הלול לפיכך אין שורפין עליו תרומה וקדשים ואין חיביבין עליו על ביאת המקדש : ו ילא כל משקה הבא מן החרד מטמא אלא הדם בלבד שנאמר דם יהיה זובה. לפיכך אם שחת מן הרחם לובן או (ו) משקה * ירוק אע"פ שסמיכתו כדם הואיל ואין מראו מראה דם ה"ז טהור : ו חמשה דמים טמאים באשה והשאר מהורין ואלו הן. האדום. והשחור. ובקרן כרכום. ובמימי אדמה. וכיין המזוג : ה האדום כיצד הוא עינו כעמוד שיצא ראשון מדם הקזה של בני אדם נותן הדם בכוס ומקיף לו ורואהו. והשחור כעין הדיו היבש. בקרן כרכום כיצד יביא כרכום לח בנוש אדמה שעליו ולוקח מן הברור שבו הקנה האמצעי שלו שכולו כמו קנה הוא ובכל אחד ואחד שלשה קנים ובכל קנה שלשה עלים ומקיף הדם לעלה האמצעי שבקנה האמצעי ורואה בו. כמימי אדמה כיצד יביא אדמה מבקעת סיכני וכיוצא בה שהיא אדומה ונותן עליה מים בכלי עד שיעלה המים על העפר בקליפת השום. ואין שיעור למים ולא לעפר ומעברן בכלי ומשער בהן לשעתו ובמקומו כשהן עבורין ואם צללו חוזר ומעברן : ז יארבעה מראות הללו אם היה מראה הדם כמראה כל אחד מהן או עמוק מהן הרי זה טמא. היה דיהה ממנו ה"ז טהור. כיצד היה הדם שחור יותר מכדיו היבש טמאה. היה פחות ממנו כגון שהיה מראהו כעין הזית השחור או כעין הזפת או כעין העורב ה"ז טהור וכן בשאר השלשה מראות : י כיין המזוג כיצד חלק אחד יין מן היין השרוני של ארץ ישראל חי וחדש ושני חלקים מים. היה מראה הדם עמוק ממנו או דיהה ממנו הרי זה טהור עד שיהיה כמוג זה בלבד. יונאטנת אשה לומר כמראה זה ראיתי ואבדתי והחכם מטמא לה או מטהר : יא כיצד מקיף ורואה. לוקח הממלית שיש בה הדם בידו ומביט בו וכדיו. או בעלה של כרכום. או בדם הקזה שבכוס. או במימי אדמה. או במזוג שבכוס ועורך לה כפי מה שעיניו רואות ומטמא או מטהר. ואינו טביט. זכוכות של כוס טבחוץ אלא במשקה שבכוס ויהיה הכוס רחב משקלו מנה ומחזיק שני לוגין כדי שתכנס בו האורה ולא יהיה אפל : יב אין בודקין הדם אלא על נבי ממלית לבנה ובהמה. ועושה צל בידו על הדם והוא עומד בחמה כדי שיראה עינו כמות שהיא. ולא כל הרואה צריך לכל אלו הדברים בכל עת שיראה אלא מביעות עין יש לחכם בדמים. ובעת שיראה מיד יטמא או יטהר.

שחת דרך הלול לפיכך אין שורפין עליו תרומה וקדשים ואין חיביבין עליו על ביאת המקדש : ו ילא כל משקה הבא מן החרד מטמא אלא הדם בלבד שנאמר דם יהיה זובה. לפיכך אם שחת מן הרחם לובן או (ו) משקה * ירוק אע"פ שסמיכתו כדם הואיל ואין מראו מראה דם ה"ז טהור : ו חמשה דמים טמאים באשה והשאר מהורין ואלו הן. האדום. והשחור. ובקרן כרכום. ובמימי אדמה. וכיין המזוג : ה האדום כיצד הוא עינו כעמוד שיצא ראשון מדם הקזה של בני אדם נותן הדם בכוס ומקיף לו ורואהו. והשחור כעין הדיו היבש. בקרן כרכום כיצד יביא כרכום לח בנוש אדמה שעליו ולוקח מן הברור שבו הקנה האמצעי שלו שכולו כמו קנה הוא ובכל אחד ואחד שלשה קנים ובכל קנה שלשה עלים ומקיף הדם לעלה האמצעי שבקנה האמצעי ורואה בו. כמימי אדמה כיצד יביא אדמה מבקעת סיכני וכיוצא בה שהיא אדומה ונותן עליה מים בכלי עד שיעלה המים על העפר בקליפת השום. ואין שיעור למים ולא לעפר ומעברן בכלי ומשער בהן לשעתו ובמקומו כשהן עבורין ואם צללו חוזר ומעברן : ז יארבעה מראות הללו אם היה מראה הדם כמראה כל אחד מהן או עמוק מהן הרי זה טמא. היה דיהה ממנו ה"ז טהור. כיצד היה הדם שחור יותר מכדיו היבש טמאה. היה פחות ממנו כגון שהיה מראהו כעין הזית השחור או כעין הזפת או כעין העורב ה"ז טהור וכן בשאר השלשה מראות : י כיין המזוג כיצד חלק אחד יין מן היין השרוני של ארץ ישראל חי וחדש ושני חלקים מים. היה מראה הדם עמוק ממנו או דיהה ממנו הרי זה טהור עד שיהיה כמוג זה בלבד. יונאטנת אשה לומר כמראה זה ראיתי ואבדתי והחכם מטמא לה או מטהר : יא כיצד מקיף ורואה. לוקח הממלית שיש בה הדם בידו ומביט בו וכדיו. או בעלה של כרכום. או בדם הקזה שבכוס. או במימי אדמה. או במזוג שבכוס ועורך לה כפי מה שעיניו רואות ומטמא או מטהר. ואינו טביט. זכוכות של כוס טבחוץ אלא במשקה שבכוס ויהיה הכוס רחב משקלו מנה ומחזיק שני לוגין כדי שתכנס בו האורה ולא יהיה אפל : יב אין בודקין הדם אלא על נבי ממלית לבנה ובהמה. ועושה צל בידו על הדם והוא עומד בחמה כדי שיראה עינו כמות שהיא. ולא כל הרואה צריך לכל אלו הדברים בכל עת שיראה אלא מביעות עין יש לחכם בדמים. ובעת שיראה מיד יטמא או יטהר.

השנת הראב"ד

*ואם נסתפק וכו'. כתב הראב"ד ז"ל כל מה שכתבנו בזה אין בו כלל למעשה שאין לנו עכשיו דם שישק אלא כל מראה האומות עמו עכ"ל :

*המטמא חמיקה וכו'. כתב הראב"ד ז"ל כל דלא כהמטמא דהא חמיקה דלשאר לפיכך כקדו בלא דם פליגי וכתבנו בכני א"ל לפיכך כקדו בלא דם עכ"ל :

עין יש לחכם בדמים. ובעת שיראה מיד יטמא או יטהר. *ואם נסתפק לו במראה מן המראות צריך להקיף ולערוך לדיו או לדם הקזה או לשאר המראות : יג ד"המפלת חתיכה אע"פ שהיא אדומה אם יש עמה דם טמאה ואם א טור שם פי' קפה כמג שם : ב טור ש' קפה כמג לאוין קיף ועשין רמז : ג טור שם : ד טור שם פ"ג טמא שם : *נכאל חורנו כדמ"ט מפורסם ששם ספק חולין ח"ה וכלן ספק עוסד כחכמים) :

בין המזוג כי"ד וכו'. במשנה שם ובגמרא. ומ"ט היה המראה עמוק וכו' כבר נתבאר בסמוך : ונאמנת אשה לומר וכו'. שם בריהא (דף כ') : נאמנת אשה לומר כזה ראיתי ולאבדתי פירוש וכן הדיו כזמן הזה לפני הלכתי. וירוק שאנו מטהרין כמו שיבאר פ"א ושם שא"ל כזה טיבה (לי אש) פלוגי חכם מהו ואחיו למשפחה מהם בריהא ואתרו ואתי ההם דליתיה קמן ולא חיסטיטא בעין ולחומרך ולכן לא הוכיח רבינו נאמנותה אלא בלבד בדוקא וכו' עכשיו שאין לנו מטהרין אלא הלכתי והירוק שאם הביאה דם לפנינו ונסתפקנו בו אם הוא ירוק או לבן או משאר מראות שאין כמותה עליה אם תאמר כזה טיבה לי פלוגי חכם : יא כיצד מקיף וכו'. שם מטמא כסוף הסרק : יב אין בודקין את הדם וכו'. שם מטמא במימדות חלוקות. ולא כל הרואה צריך וכו'. שם מתבאר במעשים הרבה הנזכרים שם ובהשגחה א"ל כל מ"ט בזה וכו'. ולא היה צריך לכתוב שכבר ביאר בן רבינו פ"א :

יג המפלת חתיכה אע"פ שהיא אדומה וכו'. מחלת סרק המפלת (דף כ"ח) המפלת חתיכה (על כשר) אם יש עמה דם טמאה ואם לאו פהורה ד' יהודה אומר כן כך וכו' כך פמאה ונבגמרא המפלת חתיכה אדומה ושחורה יבוקר ולבנה אם יש עמה דם טמאה ואם לאו פהורה רבי יהודה אומר כן כך וכו' כך פמאה ואביקו בגמרא דנאופשר

מגיד עוז

הארזים כי"ד הוא עינו בו' עד ועמא או יטהר. ככל שרק כל הוד (דף י"ט) וחמילם כדכריס גם ס"כ דמסכת עדיות : ואם נסתפק לו במראה מן המראות צריך להקיף ולערוך לדיו או לדם הקזה או לשאר המראות : יג ד"המפלת חתיכה אע"פ שהיא אדומה אם יש עמה דם טמאה ואם א טור שם פי' קפה כמג שם : ב טור ש' קפה כמג לאוין קיף ועשין רמז : ג טור שם : ד טור שם פ"ג טמא שם : *נכאל חורנו כדמ"ט מפורסם ששם ספק חולין ח"ה וכלן ספק עוסד כחכמים) :

דם היה עמו ונטי דמשום לידם אינם טמאה אבל מטמא דם טמאה אפילו בדקה כמה טמאים ולא מטמא דם דלי אישך נאמנת אשה לומר וכו'. שם במשנה (דף כ') : נאמנת אשה לומר כזה ראיתי ולאבדתי פירוש וכן הדיו כזמן הזה לפני הלכתי. וירוק שאנו מטהרין כמו שיבאר פ"א ושם שא"ל כזה טיבה (לי אש) פלוגי חכם מהו ואחיו למשפחה מהם בריהא ואתרו ואתי ההם דליתיה קמן ולא חיסטיטא בעין ולחומרך ולכן לא הוכיח רבינו נאמנותה אלא בלבד בדוקא וכו' עכשיו שאין לנו מטהרין אלא הלכתי והירוק שאם הביאה דם לפנינו ונסתפקנו בו אם הוא ירוק או לבן או משאר מראות שאין כמותה עליה אם תאמר כזה טיבה לי פלוגי חכם : יא כיצד מקיף וכו'. שם מטמא כסוף הסרק : יב אין בודקין את הדם וכו'. שם מטמא במימדות חלוקות. ולא כל הרואה צריך וכו'. שם מתבאר במעשים הרבה הנזכרים שם ובהשגחה א"ל כל מ"ט בזה וכו'. ולא היה צריך לכתוב שכבר ביאר בן רבינו פ"א :

הנהגות מיימוניות

[ה] הירוק עקביא בן בחללאל מטמא וחכמים מטהרין וק"ל כחכמים ופירוש ירוק זה ירוק כזבד ואין י"ל ירוק כדרכו כך פירש ז"ל. והלכן מטמא כמים מ' המפלת בגמרא (דף כ"ח) :

קדושה. הלכות איסורי ביאה פר

בו בגדים אלו שמקנחם בהם גדיים עידי של פתח שחקים ולבנים וכו'. צפרק כל היד (דף י"ז) אפרין זה כי מונח המלך היו בודקים חפזים כמילא טריאה ומזכירם אולם נשנה משיע ליה למפול דאחר חין בודקין את המטה אלא בקולין או צמר קני וכן אמר רבא הני שחקי דתיחול מפלי לבדיק איני ורא חולא דני משם חין בודקין את המטה לא בעד ארום ולא בעד שחור וכו' אלא בקולין או צמר קני וכן ל"ק סא בתיחולא הא במלמי דתיחולא וליבעית ליפא הא והא במלמי דקיסא הא נחמתי הא בשחקי וסירטי מילא טריאה קוסיין מחוק שהוא לן גליס בו טסה חדרין ל"א אמר קני וכן בקולין קוסיין שחקי דקיסא נגדים בלויים של פתח ולא נפקין סאינו לן חין דם יכיר יפא אלא בעד לן שחקים לבנים יחור שחמדיים. ומלשן רבינו שמעון לכאורה דכל כתי דנקס כנגד של פתח שחקי ולן דוקא נקמיכו לומר דוקא כנגד ולא צמידי דלאו כנגד הוא וסאינו כנגד דוקא של פתח ולא צמיים אמרים וכנגד של פתח נמי דוקא שחקי ולא כסאינו שחוק ופתח נמי דוקא לן ולא נעו. וקסה דלפי זה הוא פתח שחקי וזמר קני וסאינו כה לן בים מוכני מזכירים אותם לשבח על כך ומחול נמי אמר הכי. ושם י"ל דדנינו סובב דריבא פליג דהמחול ואומם מהיו מזכירים של ביה מוכני לשבח הוו סברי כמחול ולא ק"ל הכי אלא כרבא דבתרא הוא. ע"ל דלפול סבר רבינו דרבא ומחול לא פליגי ולאו למפוי פקולין וזמר קני וכן נחמון אלא הוא ו"ל אחא למימר דבדיקה דמפליה שהוכיז בפרק זה לא חתא אלא במפליה של פתח שחוק ולן לפי שהוא דבר דך ומפילא נשמע לכל דבר שראו לן קני וכן כמו שחקי כנגד פתח לבנים דמתייב לבדיקה וכו' פקולין וזמר קני וכן בכלל:

נועץ צפריני וז' דגליו בקרקע ושוהה יואינו מזדעזע עד שימות האבר ואחר כך נשמת ממנה: יב ואסור לו לאדם לבא על אשתו (א) סמוך לוטתה שמא תראה דם בשעת תשמיש שנא' והזרתם את בני ישראל ממומאתם. יכמה. אם היה דרכה לראות ביום אסור (א) לשמש מתחלת היום. ואם היה דרכה לראות בלילה אסור לשמש מתחלת הלילה: יג עבר וסתה ולא ראתה מותרת לשמש אחר שתעבור עונת הוסת. כיצד היה דרכה לראות בשש שעות ביום אסורה לשמש מתחלת היום. עברו שש שעות ביום ולא ראתה אסורה לשמש עד לערב. וכן אם היה דרכה לראות בשש שעות בלילה ועברו ולא ראתה אסורה לשמש עד שתזרח השמש: יד ידרך בני ישראל ובנות ישראל לעולם לבדוק עצמם אחר התשמיש. כיצד מקנה האיש עצמו במטלית נכונה לו ומקנחת האשה עצמה במטלית נכונה לה ורואין בהן שמא ראתה דם בשעת תשמיש. ויש לאיש להניח אשתו שתבדוק במטלית שלו מתוך שנאמנת על שלה נאמנת על שלו: טו בנדים אלו שמקנחין בהן צריבין שיהיו של פתח שחקים וז' ולבנים והם הנקראים עדים בענין זה. והבגד שמקנה בו הוא נקרא עד שלו. והבגד שמקנחת היא בו נקרא עד שלה: ז' היצנועות אין משמשות אלא עד שיבדקו עצמן תחלה קודם תשמיש. ואשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד וכן שתבדוק. לפיכך היא משמשת בשני עדים אחד לפני התשמיש ואחד לאחר התשמיש. אבל אשה שיש לה וסת אינה צריכה עד לפני התשמיש אלא משום צניעות בלבד. *אבל אחר תשמיש הכל צריבין שני עדים אחד לו ואחד לה אפילו מעוברת וטניקה וזקנה. וקטנה לא תשמש אלא בשני עדים אחד לו ואחד לה. אבל בתולה ויושבת על דם מוהר אינה צריכת עדים שהרי הדם שותת ממנה:

השנת הראב"ד
 *אלא אחר תשמיש וכו'
 כתב הראב"ד ז"ל מה שכתבנו
 יגע בזה ש"ק רב יהודה
 שכיב זריק ש"ק כמותו מעט
 אם דמי ארץ אלא דנזק אמר
 ופשוט שלא יבא לנו נזקו
 ופשוט שלא אמרו בדיקה הללו
 אלא בשם כפוסק נשכחום
 עכ"ל:

המשמש
 * (כ"א ומודעה וכן נוסחה ככתב) מ עור ש"ס י"ק קוד סגן ש"ס: ב סור י"ז ס' קטו סגן לאיון קאל וזשין רבג: ג סל נטור ש"ס י"ק סגן ש"ס:

בו ואשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק לסיק היא משמשת בשני עדים וכו'. כהן הר"ן נדחק שרי דשונתה כנראה מצינו מפרש את המצוות מן דמתייב הא לא חתני הא לעולם בשאינה עסוקה בטהרות ואפילו הכי נשאל לה ומה לריכה בדיקה ואמרוהי יניחה אליה דמחול ואע"ג דר"י גופים אמרה לעול דלן לריכה אמרוהי וניחה ואליה דבר יהודי וסבב ק"ל כן מחול דמתייב דמחול אמר הלכה דברי חז"ל כן אנונינום להחמיר ונדולו דשפט דברייהו מוכח דלבעל עסקין ולא משום טהרות מדאמר רבי מחיר יו"א וכו' וכתבנו נמי עליה קאי וכו' ואפילו כהנה שיש לה וסת החמיר הרב ז"ל שם חלל אשה שיש לה וסת אינה צריכה (בדיקה) עד לפני תשמיש אלא משום נשיות (בלבד) חלל לאחר תשמיש הכל צריכים שני עדים אחד לו ואחד לה ואפילו מעוברת ומיניקה וזקנה וקטנה ע"כ. לפי שהוא ז"ל מפרש לו שפנינו בפרק זה הוה דבר בנות ישראל משמשת בשני עדים אחד לו ואחד לה והצנועות מחקוה לן שפנינו להתקין את הבית בשאינה עסוקה בטהרות שאפילו משום בעלה לבד לריכה לשמש בשני עדים לאחר התשמיש והצנועות בודקות אף לפני תשמיש לבעליהן וכו' אמריק כפ"ק דגוס דמינו דבעיה בדיקה לפטרוה בעיה בדיקה לבעלה דלחלח חדין בעלה ח"ל היינו לומר דכשאינה עסוקה בטהרות ח"ל

צריחא בשנופות סרן ידיעות הסומא (דף י"ז ע"ב): יב ואסור לאדם לבא על אשתו וכו'. שם ונדה פרק האשה (דף ס"ג): והורחם את בני ישראל מסומאם מכלן אמר ר' יאשיהו זהררה לבני ישראל שימרו משום יב וסמך לוספן וכמה אמר רבא שונה וסם ונבחר מ"ס דנינו חם יהיה דרכה וכו' מהלכה כר' יהודה דלמך הדין. ומתנאל מדברי רבינו שאלם יתבה למודע לראות עם הדין החמה שקודם לך מותרת לשמש כל הלילה שלפניו וכן אם הייתה למודע לראות בתחלת הלילה מותרת ככל היום שלפניו וכן מפורש בגמרא שם. ובפרק חשיבי יתבאר מהו ענין הוספוט ושם נבחר שם מדבריהם וכיון שכן פשוט הוא שזה האיסור אינו מן הטורה אלא מדבריהם וקרא אסמכתא בעלמא. וכבר הדפ"ח ז"ל לסיק ליה אסורה אלא בתשמיש בלבד וכ"כ הרמב"ן ז"ל. עוד כתב הדפ"ח ז"ל עוד הקלו בה שהיואל לדרך סמוך לוספוט טקד חם אשה ופקודה זו אפילו בתשמיש ויש מי שהורה שהיא אסורה בכל קרינה שבעולם כגדה והיואל לדרך אינו טקד בתשמיש ולא החירו לו אלא פקודה ריבוי ודבר הדגל ולא יראה לו כן עכ"ל. ומ"ס ביואל לדרך. היא מימלא ביבמות פרק הבטי (דף ס"ב ע"ב) זכרה שם בהלכות וסוף המימלא כס וה"ס לדבר הרש"א חלל לדרך מנהו מיסירי ס' מיסירי מתשמיש ובטל מן המנהו ולא ידעתי למה לא הזכירוהו רבינו והרמב"ן ז"ל:

יד דרך בני ישראל וכו' יבואל יבואל לעולם וכו'. בפרק כל היד (דף י"ד) מכה דרך בנות ישראל משמשת בשני עדים אחד לו ואחד לה הצנועות מתקנות [להן] שלישי לחקן אח הבית. עוד שם (דף י"ז) כ"ס אומרים לריכה שני עדים על כל תשמיש ותשמיש וכו' כ"ה אומרים דיה בשני עדים כל הלילה: ז' וכו' בנדים אלו שפקנחין בהן וכו'. שם בגמרא (דף י"ז) ודע רבינו הוא שכל זה הוא אפילו לבעלה ופי' שני עדים לומר שש"ס שהיא לריכה לבדוק בין כל תשמיש ותשמיש דיה בלוחם שש"ס הראשונים ואין לדרך עדים הדשים לכל תשמיש ותשמיש וכן מה שפנינו (דף י"ח) פ"ק א"ע שאלמרו דיה שעתה פירוש מעוברת ומיניקה וזקנה וקטנה ומעוברת קודם לבד לריכה להיות בודקה מן מן הנה והיושבת על דם סוכר וכו' ובתורה שדמיה טהורים ופעמים לריכה להיות בודקה שחייב וכן השמעות ובשפה שהיא עוברת לשמש אח ביהם וליחמך עליה בגמרא ל"ס אלא בשפה עסוקה בטהרות דמינו דבעיה בדיקה לפטרוה בעיה נמי בדיקה לבעלה חלל אינה עסוקה בטהרות לא בעיה בדיקה. סוכר הוא ז"ל שהוא דוקא בעדים דלפני תשמיש חלל עדים דלאחר תשמיש בכל נוסחא הוא לריכה בדיקה ח"ס נני סיסא דבעיה שהיא עוברת לשמש אח ביהם ולא אמר נני משמשת בעדים. ומ"ס שם אין הפרש בודקה ענהה לבעלה כדי שלא יהא לבו נוקפו ופוסם סירס הרמב"ן ז"ל לפי שסתו שהוא דוקא בבודקה חוק המנו הנזכר פרק ה' מהלכו' שגנוט שכן חייבין נקרבן חלל אחר מכן לא אמרו וכן סוכר רבינו ז"ל דהלכה כמ"ד אשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק דהלכה כרבי חזינא כן אנונינום (גדה דף י"ב ע"ב) דלאחר משמשת בשני עדים על עוונתה ס

* (בשנופות דף י"ח ע"ב המימלא בשם רבי יאשיהו חלל נגוס כוונתו בשם ר' יוחנן) **הגרות מיימוניות**
 [י] כתב רבינו אברהם ב"ר ריה"ל לבעול אלא בהחולת דאפרין ביכל בעילת סצות ומיריש שלא ישרוש ביד אלא ופתיון עד שחמות אחוהו אסורין אין מצריבין לנעין צפרינו בארץ אלא עומד כרצונו וזוהו שתהירו לו לנטור ביאתו ע"כ. אבל הרשב"ן כתב יראה לי שחוק מותר לפרוש מיד בשביל שאם אין אתה חתי' לו כן לבו נוקפו ויאמר עם הסמאת ששפתי ויש שחורה שצריך להסתין וכו': [א] כתב הרשב"ן רוצו סקנה בעלי היראה שאינה אסורה אלא בתשמיש אבל שאר פירשוה לא ההסירו ללו שאין כאן אלא חשש דברייהם עכ"ל. וכן כתב ראב"ן וכן נראה דעת ספר התושרת וכן ס"ת כתב לשון רבינו הגה"מ וכן שם היתר בכל מלכותם: [ב] ובאביאוק כתב י"ח או לילה פ"י ינין וחתי' וחתי' י"ס וחתי' לילה בחמון וסבה וחומה: [ג] וכן יכולה לברוק בצמר נון נקי ולכן כדאיחא חתם הילכך היראה שאינה אסורה אלא בתשמיש אבל שאר פירשוה לא ההסירו ללו שאין כאן אלא חשש דברייהם עכ"ל. וכן כתב ראב"ן וכן נראה דעת ספר התושרת וכן ס"ת כתב לשון רבינו הגה"מ וכן שם היתר בכל מלכותם: [ד] ובאביאוק כתב י"ח או לילה פ"י ינין וחתי' וחתי' י"ס וחתי' לקמן כפ"ו ע"כ: [ה] כל הבריות האלו לא החזירו אלא לענין כניקה בטהרות אבל לייבון כל לבעלה לא בעי בדיקה וכל הנשים בחזקת טהרות לבעליהם כדלעיל בפרק זה. ובתב רבינו שסחה שאין אשה ראשי להחמיר על עצמה לבדוק אחר תשמיש אבל לברוק קודם תשמיש ראשי אדם להחמיר על עצמו בחתן כל היד הפרשה לבדוק יבר וכן בשפע מעוברת דאמר רב בהנא שאליהו לאיניש ביתיה דרב שסא כ"י ע"ש וכן בורי רבינו סירה באשה שהיה בורקת חסיד אחר השמיש ואי"ס שאין לה וסת לפת החסיד לקלל עצמה כדבר שאמר לו חתמים כיון

ביאורים

וכיון דטעמוס הקלה אמרין דלמ"ד וסמוס דלוריימא אפילו דקה ומלאה טהורה טמאה כל שכן בהרגשה הסמורה דאפילו דקה ומלאה טהורה טמאה: אמנם אם דקה עלמה תוך שיעור וסמ דמוך להרגשה ומלאה טהורה טהורה דדיו לנא מן הדין להיות כנדרון ה' דגבי וסמוס למאן דלמר וסמוס דלוריימא אמרין בנדה דף ט"ו (ע"א) דנמוך שיעור וסמ בנדקה ומלאה טהורה דטהורה והרמב"ם נפ"ט מהלכות איסורי ביאה (ה"ט) פסק כר"ב טו בנדה דף פ' (ע"ג) ואמרין הכס דר"ב פירא ליה (כר"ב) [כנר] פלא דפירא ליה דכל שבעלה נחטאת טהורותיה טמאות ודלות אלמא דנשיעור וסמ על כרחק שובה הכס לנא וסמ כן כיון דנדקה עלמה בתוך שיעור וסמ ומלאה דטהורה ודלי דטהורה:

כך כמו נשימש סמוך לוסתה דהא הרגשה סמורה נסמון לוסתה כמ"ש המרומת הדשן (פי' רמו) ולא מקשי גם כן קושים הש"ס והא נמלא קחני אלף ודלי כדלמרון:

← ואם

מלאה דס בקינות ליכא למימר הרגשה עד ואין צד רק טמאה כמס' כדמוכח מהא דלמר ומן שטמאין מספק ואף דהאשה ודלי רחמה והוא משום דלא הרגשה אף שקנסה עלמה אלמא דנקומו ליכא למימר הרגשה עד הוא. אכן אם מלאה דס סמוך להטלת מי רגלים בשיעור וסמ המסורר בטעיף נ"א טמאה מדלוריימא אף בלא הרגשה כמו בשיעור וסמ אחר תשמיש דכמו דלמרין הרגשה שמש כן אמרין הרגשה מי רגלים היא בנדה דף נ"ו (ע"ג) והכי נמי אם דקה עלמה ומלאה טהורה וסמוך לשיעור וסמ מלאה דס בקומו טמאה דלמרין דאימר עם יירדם העד לצד השייכים דאיכא עדיין הרגשה עד ירד הכס לצד השייכים דטמאה ולאו דוקא שיעור דלוחיות רק אפילו שיעור דלמר ומן דתייבם אשם תלוי גם כן טמאה מספק מדלוריימא אבל אחר אחר טהורה דלגבי בעלה לא אמרין כופלי צד הרחם העמידוהו תדע דהא אינה מקולקלת למניינה משום גזירת מעט לעת:

ואין להקשות הא לא משכחם בדיקה כשיעור וסמ כדלמרין דף י"ב (ע"ב) זה אינו דעס הכי אמרין כיון דשהתה שיעור בדיקה אמרין אימר אחר כך בל הדס, אבל כאן כיון שהכניסה העד בתוך שיעור וסמ אמרין אי אימא דהוי דס היסה מולאת מיכף בבדיקה בודלי דהאי דס להיכן הלך דהא העד היה בגופה מהמסלם שיעור וסמ עד אחר בדיקה:

אמנם מדברי המרומת הדשן והשו"ע סימן קס"ח (פ"ב) מוכח דאפילו דקה תוך שיעור וסמ ומלאה טהורה טמאה שכח דאם דקה "מיד" ומלאה מראות טהורות דטהורה וכמנחי שם (ביאורים פ"ק ב' מדישם פ"ק ה) ונפקו סימן זה (ביאורים פ"ק ו') דהאי "מיד"

שיעור וסמ א"כ מוכח דנלא מלאה כלל טמאה אפילו בתוך שיעור וסמ, ועל כרחק ל"ל דקיי"ל כר"ב נסמן בר יצחק בנדה דף ט"ו (ע"א) דמוקי פלוגתייהו בוסתות דלוריימא ולא בנדקה בתוך שיעור וסמ עיי"ש:

(ד) בין שהיא עיין ש"ך דמשמע מדגריו דאפילו אחי ודלי מגופה כל שהוא שלא בהרגשה כיון דכל שלא בהרגשה אינו רק מדרכין ונקטעה לא גזרו וכתב שכן משמע ברש"י עיי"ש. והנה ברש"י שם נדה דף ה' (פ"ב) כתב בהדיא להיפך וז"ל רש"י שם מלוכלכין בדם. ולא ידעוין אי אמי מגופה או לא: אין חוששין לה. ואפילו אין לה צמה לחלות דבזק של טבחים לא עברה איכא למימר עברה ולאו אדעתה, משמע דבראי מגופה רק שלא הרגישה טמאה. וכן מוכח מהש"ס נדה ס"ה (ע"ג) גבי וכוון שהיו שופעות מתוך ד' לילות לאחר ד' לילות וכו' עיי"ש ועל כרחק מיירי בלא הרגשה דוד בהרגשה שנפתח מקורה ודלי דטמאה דאפילו נמכה מהלדדין והרגישה שנפתח מקורה טמאה כמבואר בסיומן קפ"ו (ס"ה גרמ"א) ודס במולין מהלדדין כדלמך הכס (מה פה), ועל כרחק בלא הרגישה מיירי ואפילו הכי כשהוא אחר ד' לילות טמאה ואפילו בתינוקת שלא הגיע זמנה לראות אלמא דאינו טהור בתינוקת רק כשיש לומר עברה ולאו אדעתה אבל כשודלי אחי מגופה רק שלא הרגישה טמאה וק"ל:

(ב) וחכמים גזרו על כתם שנמצא בגופה או בבגדיה שהיא טמאה ואסורה לבעלה אפילו לא הרגישה ואפילו בדקה עצמה ומצאה טהורה וצריכה הפסק טהרה שחברוק עצמה ותמצא טהורה ואחר כך תמנה שבעה נקיים תוך מיום המציאה (כאלו רחמה ודלי וכו' שימנאר לקמן סימן קצ"ו) (פ"ה) ואם הרגישה [ב] (ג) שנפתח מקורה להוציא דם ובדקה אחר כך ולא מצאה כלום יש מי שאומר שהיא טמאה:

ב לא גזרו בחינוקת שלא הגיע זמנה לראות דהיינו שהיא פחותה [ג] מי"ב אפילו הביאה שתי שערות וכן אפילו היתה יתירה מי"ב אם בדקה ולא הביאה שתי שערות (ד) בין שהיא בתולה בין שהיא בעולה ואפילו אם ראתה כבר שתי פעמים אבל לאחר שראתה שלש פעמים חוששת לכתם:

ג היתה שופעת כמה ימים או שהיתה מזלפת טיף אחר טיף בלא הפסק אינו אלא כראיה אחת עד שתפסוק אבל [ה] אם פסקה מעט וחזרה וראתה שלש פעמים אפילו ביום אחד הרי זו מוחזקת בדמים וכתמה טמא ויש מי שאומר שאין כתמה טמא אלא אם כן ראתה דם שלשה וסתות

ביאת מקדש (נה ז'): והא דבסימן קפ"ו (פ"ה גרמ"א) מתיישב ליה לפסק שם טמאה אחריתא איכא במילתא כמו שכתבתי שם (ביאורים פ"ק ח) עיי"ש:

(ג) שנפתח מקורה. הנה בדרכי משה בסיומן קפ"ח (א"מ ב) חמה על ראית המרומת הדשן (פי' רמו) עיין שם שהביא מנדה דף נ"ו (ע"ב) דהא שם בהרגשה עם מליאת הדס מיירי עיי"ש בדרכי משה סיומן קפ"ח. ונראה דראית המרומת הדשן היא דהנה בוסתות אף למ"ד דהיא דלוריימא מכל מקום ליכא אלף ספק אפילו בדקה אחר כך ומלאה טמאה כמ"ש ברש"י דף ט"ו (ע"א) ד"ה דלוריימא, ועוד בהדיא אמרין נדה דף ט"ו (ע"ב) גבי דקה ומלאה טמאה דחוששם לוסתה, ומשמע דאפילו לטהרות ללא נעוין הרגשה דהא מקור מקומו טמא (נדה טו). אפילו הכי אינה צו שופעת רק לוסתה אלמא דוסתות אף למ"ד שהיא דלוריימא אינו אלף ספק כמו שכתב ברש"י, ואילו בהרגשה עם מליאת הדס אחר כך טמאה ודלי משעת הרגשה כדמוכח מנדה נ"ו דלמר אי דלרגשה לאחר זמן אמאי פטורין מקרבן אלמא דטמאה ודלי משעת הרגשה דהא חייבת קרבן ודלי וכיון דהרגשה עם מליאת הדס אחר כך חמור מוסתות עם מליאת הדס אחר כך ואפילו למ"ד וקמוט דלוריימא דוסתות עם מליאת הדס אחר כך אינה טמאה משעת וסמה דק מספק ובהרגשה עם מליאת הדס טמאה ודלי משעת הרגשה וחייבת קרבן,

חידושים

ביאורים דאין מטהרין כתמי רק במקום דאיכא למימר עברה בשוק של טבחים ולאו אדעתיה אבל אי ודאי אחי מגופה רק שלא הרגישה טמאה דלא כמו שמשמע מדברי הש"ך: (סעיף ג) [ד] אם פסקה. עיין ש"ך שכתב דדוקא במולפת מהני פסקה אבל בשופעת אפילו בפסקה אינה אלא כראיה אחת, וט"ו כתב דאין לחלק:

[ב] שנפתח מקורה. ואפילו בדקה עצמה בתוך שיעור וסמ ומצאה טהורה טמאה אם לא שמצאה מראות טהורות כמבואר בסיומן קפ"ח (ס"א). וק"ל ואם בדקה עצמה בעד שאינו ברוך סמוך להרגשה ומצאה מראות טהורות ומראות טמאות עיין סוף הסיומן בביאורים שהוכחתי שהיא טמאה: (סעיף ב) [ג] פ"ב שנה רום אחד. עיין ש"ך שכן הלכה דלא בהכרח. ועיין

הגהות והערות

[ז] נראה דצ"ל אינה רק חוששת לוסתה. כלומר דאין כאן ודאות אלא רק חוששת מספק שהדס משעת וסתה. (ובדוחק י"ל דצ"ל אינה חוששת לוסתה בלבד. אלא חוששת גם שראתה אח"כ ואין שורפין מה שנעשה משעת וסתה): [ח] "דיו לנא וכו'" הוא לשון מרשאל ממתניחין ב"ק כד ע"ב: [ט] עיין ב"י סימן זה (סח): ד"ה (ומכרי) שריק כן מלשון הרמב"ם מ"ד:

5

ראורייתא היא. ותיכף ומיד שהאשה מרגשת, מחויבת לכדוק את עצמה.

שמו. כל אשה שאין לה וסת קבוע, צריכה לפרוש שלש לילות מבעלה, דהיינו: א', משלשים יום לשלשים יום שהוא סתם עונה בינונית. כ', וסת החדש, דהיינו אם ראתה ג' או ד' ימים לחדש, אחר כך כשיבא ג' או ד' לחדש צריך לפרוש. ג', וסת הפלגה, דהיינו יחשוב כמה ימים ראה האחרונה היתה מופלגת מראיה שלפניה, כך סך ימים אחר ראה זו צריכה לפרוש. ודברים הללו נתבארו בארוכה [בטור ושולחן ערוך] יודה דעה סימן קפ"ט, עוד שם כמה דינים וענינים מענין ימי פרישה, ובעונותינו הרבים, רוב העולם אינם נוהרים ואינם משגיחין, על כן אנכי מצוה אתכם ומהיר אחכם, שתהיו בקיאים באלו הדינים ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים.

← **שמו.** בענין המראות, נחבאר [שולחן ערוך] (יורה דעה) סימן קפ"ח (סעיף א'), דמראה לבן מהיר, וכן מראה ירוק, אפילו כמראה השערה או הזהב, וכלשכן הירוק ככרתי או כעשבים. והגאון רש"ל (כהגהות טור י"ד שם) כתב, בירוק צריך עיון, כי מהר"ם מינץ כתב בתשובותיו בשם הגדולים, דאסרינן גם בירוק, עכ"ל. על כן אין להקל במהירות אם הוא כמראה השערה, ומכלשכן כמראה הזהב, אלא אם יש גם כן צדדים אחרים וסברות מוכיחות שאינו נרות.

זאם מצאה] מראה הירוק הזה על ידי הרגשה, נראה לי להחמיר. ואם בלא הרגשה מצאה כתם, בזה יש להקל. ואם בקנח ממנה בלא הרגשה קנחה מראה זו, אוי יש לצדד כך וכך, והכל לפי ראות העינין.

שפה. עיין בשלטי הגבורים אשר סביב הלכות נדה בהרי"ף (דף ד"ש ע"ב) (פ"כ השנועות ג' ע"א מדפי הרי"ף), שכתב זה לשונו: ואולם הסימנים המסורים ביד הנשים לבדוק הכתמים, ומצאו (שלפי) [שפני] (ה) בריקה אינם מן הכתמים (האמורים) [האמורים], על זה וראי יש לסמוך ולהחיד ב'. ושם (ע"א) (דף ב' ע"ג) כתב קצתם סימניהן, דהיינו כשרקקה על הכתם חלף והלך לו מיד, והו סימן טהרה. וגם כשאין לובן סביבו, כנהוג בכתמים האמורים, (עכ"ד). עוד שמעתי, שאם הוא נמצא כתם עגול, אף-על-פי שאין לו מראה טריפה, אם כמין חוט ארמימות מקיפו סביב, מצריפין אותו.

שספ. מותר לראות דמי אשתו. תוספות פרק כל היר (נדה כ ב ד"ה כל יומא).

שע. כמה הרחקות הוצרכו בתלמוד ובפוסקים (שוע"י"ד סי' קצ"ה ס"ב), מאשתו נדה, לא ינע בה [אפילו]

באצבע קטנה, ולא יושיט מידו לידה שום דבר כו'. וזה לשון רש"ל בביאור סמ"ג (הלכות נדה, לא תעשה קי"א): והתוספות (שבת י ב ד"ה בימי; כתובות סא א ד"ה מחלפא) כתבו, אפילו להביא לפניו על השלחן אסור, ומשום זה אסר מהר"ש שתביא הקערה על השלחן, עכ"ל. ואם תעשה היכר, כגון שתניחה על השלחן ביד שמאל, שרי, כמוכר ברין מוינת הכוס (שוע"י"ד סי' קצ"ה ס"י).

שעא. וזהו דאסרו למוזג לו הכוס, כתב רשב"א (תורת הבית הקצר, ביה שביעי שער שני), דוקא של יין, שהוא המרגיל לדבר עבירה. כשם שאסורה למוזג לו, כך הוא אסור למוזג לה. ולא עוד, אלא אפילו לשלוח לה כוס של יין [אסור], וזה אם הוא מיוחד לה, משום דקא יהיב דעתיה עליה. אבל כשתשב אשתו עם בני ביתו לשתות מכוס של ברכה זה אחר זה, משמע מדברי הרשב"א (תורת הבית הארוך, ביה שביעי שער שני) דמותר. עיין בבית יוסף (יורה דעה סימן קצ"ה).

שעב. כתב בראשית חכמה כשער הקדושה פרק י"ז (אות עח), ירא שמים צריך למעט הדיבור עם אשה כל האפשר, וכפרט באשתו נדה, וסמך לרבי: 'נ'אלמתי ד'ומיה ה'חשיתי' (תהלים ל"ג, ג), ראשי תיבות 'נדה'.

שעג. בספר מנורת המאור בנר שלישי כלל ו' חלק ה' פרק רביעי כתב זה לשונו: בימים הקדמונים היו הנדות מרוחקות מאד מבני אדם, כי כן שמם מעולם נרות, כדי שלא יקרבו אל אדם ולא ידברו עמו. כי ידעו הקדמונים בחכמתן, שהכלן מויק, וגם מבטן מוליד גנאי ועושה רוע, כאשר ביארו חכמי הפילוסופים, והיו יושבות בדרך באוהל לא יבנם בו אדם. ולכן אמרה רחל ללכן: ראויה הייתי לקום מפני אבי לנשק ידיו, אבל 'דרך נשים לי' (בראשית לא, לה), ולא אוכל להתקרב אליך, וגם לא ללכת באהל שלא תדרוך [על] עפר רגלי, והוא החריש ולא ענה אותה דבר, נראה שלא היו מספרין עמהן כלל, מפני שאפילו דבורם טמא ולפי שברכות התאוות ובהחמעת הרעות, והיו כל כך שטופין (העמים) [העובדי כוכבים] בזימה, עד שנשכחה מלבם רעה זאת, באחה תורתנו הקדושה לקדש את ישראל ולהבדילם מן (האומות) [העובדי כוכבים ומולות] ולהרחיקם (מהם) [מוזהמתן] ולשמרם מן הנוק הגדול הזה, ושילידו זרעם בקדושה. ועל כן ברעת (זאת) [סוד] התולדות והנוק והתקון והטומאה והמזהר, ציוותה תורה לשמור ימי נדה וימי יוכה, שהם יותר חמורים מימי הגדה להצריך שכעה ימים נקיים, וימי יולדות, ואחר כך טבילה בארבעים סאה. וברוך יודע כל נסתרות, שהיה חסדו להיות רופא ישראל, שסדרו בחכמתו כפי הצורך הידוע לו. וחכמי ישראל שהשיגו סוד ריחוקה, אמרו בברייתא במסכת "נדה רצ"ה, (תלמוד) אסור לשאול

יד רמ"ה

מבאים כדברי רבינו לקמן ח"ג תורה שככתב פרשת ויצא. ודך חיים תוכחת ומוסר עי"ש. וכ"כ עוד רבינו בחיי פרשת תזריע יב, ב ד"ה כימי נדת דוחה. וכן בספר שבילי אמתה, נתיב שלישי שביל הראשון. וראה עוד

רצה. לפנינו בשי"ס נדה לא נמצא. אולם ראה ברמב"ן עה"ת פרשת ויצא לא, לה, ד"ה אל יחר בעיני אדתי, שלשונו שם אות באות ככתב במנורת המאור, ג"כ מובא ברייתא זו, וכן כרכינו בחיי שם. ודברי רמב"ן אלו

השולחן בסימן קפ"ג סעיף ס"א) הוא אינו מצוי כלל, דהרי חו"ג דידועות בדיוק מתי נעשו נדות וכן יודעות כשסותרות ספירתן. והאין יודעות הוא רק מה הן מרגישות, אם פתיחת פי המקור או פתיחת הפרוזדור. וגם הרבה נשים מרגישות כחולות מזה, כדאיתא בכתובות דף ס"ג ע"ב בתוד"ה אלא. ואולי אף מיעוט ליכא שאין מרגישות כלל ואין יודעות שנעשו נדות, שלכן מקילין בכתמים שממש לא הרגישו כלום. ועיין שם בעה"ש אחר זה בסעיף ס"ב שביאר דבריו, דסתם נשים שהן בריאות מרגישות שנפתח פי המקור להוציא הדם, אבל יש שהן מרגישות רק בשעת הפתיחה ממש והפתיחה קלה אצלן, ויש שקשה אצלן הפתיחה - היינו שלא נפתח תיכף, שלכן אלו שנפתח אצלן תיכף אומרות שאין מרגישות בהפתיחה - אבל ודאי הרגישו, דהוא תיכף בהתחלת זיבת הדם, עיי"ש והוא נכון. ולכן כשמוציאות כתמים שלא ידעו מזה הוא רק מדרבנן. ולכן מה שפרש"י (נדה דף נ"ח ע"א ד"ה מדרבנן) דלמא ארגשה ולא אדעתה, מוכרחין לומר שאין כוונתו דמה שמטמאין הוא מספק, דא"כ היתה טמאה מדאורייתא מספק. דלא יהיה הכרח מכאן וז"ל דרש"י סובר דספק מדאורייתא שהיא לחומרא, הוא רק מדרבנן. אלא כוונתו דמטעם זה שעלולה להרגיש רק ורגש קל דלא תשים לבה ודעתה על כך, ותשכח שהרגישה, גזרו רבנן אף בכרי לה שלא הרגישה כלל. ועיין בתוס' ריש דף נ"ח ד"ה מודה, שמפרשי בכונת רש"י שאם מוחזק לה שלא הרגישה טהורה גם מדין כתם, ורק בסתמא חיישינן למה שיותר מצוי, שראיית דם נדה הוא בהרגשה ומסתמא הרגישה. והוא משום דסברי דלטעם זה דטמאה מדין כתם אף בלא הרגישה, לא היה צריך רש"י לומר דאפשר לאו אדעתה כשהרגישה, אלא גם בלי"ז שייך לגזור, שלא ידעו לחלק בשביל מה שלא הרגישה. אבל אין הכרח לזה, ושייך לפרש שהוא לטעם על מה שחששו לגזור גם בלא הרגשה.

7. דם שנמצא בקינוח שאחר הטלת מי רגלים

מה שאמרת כפי ששמעו כתר"ה, דאשה שמצאה דם בקינוח דאחר הטלת מ"ר, דכשמהרה לקנח - דינו כבדיקה, וכשלא מיהרה הוא רק ככתם דבעי שיעור, לא דברתי מענין אשה שראתה דם בשעת עשיית צרכיה דפליגי ר"מ ור' יוסי במתני' (נדה דף נ"ט ע"ב), ופליגי רבותינו בפי' הסוגיא ובפסקי ההלכות בהרבה פרטי דינים, כפי המבואר בש"ע ורמ"א סימן קצ"א, אלא כדם שראתה על הקינוח אחר עשיית צרכיה. דיש טעם גדול לומר דבנגמר עיקר קילוח השתן, שאיכא אינשי והעיקר נשי שאין שהות לישב עד שיצאו כל הטיפין, מתמת שהניחה איזה תינוק ותינוקת לבדו שבוכה, או שהניחה כלי על האש וכדומה, וכשקינחה אז וראתה דם, שעל זמן

הרבה פעמים שבדקה והיו זה מראות טהורות, תוכל לסמוך ע"י, כן גראה לע"ד.

י. אשה שהרגישה שנפתח מקורה, ובדקה ולא

מצאה כלום

הנה אשה שהרגישה שנפתח מקורה, הא איתא בש"ע סימן ק"צ סוף סעיף א', אף כבדקה ולא מצאה כלום יש מי שאומר שהיא טמאה. ואיתא בתוה"ש שלא מצינו בכ"י מי שחולק עליו, רק שדרך המחבר לכתוב בלשון יש מי שאומר כשלא ראה זה אלא בפוסק אחד. אבל פשוט שבמצאה מראות טהורות טהורה, ומפורש כן בלשון המחבר סימן קפ"ח סוף סעיף א', והרמ"א כתב ע"ז וכן עיקר. וא"כ גם בלבושה מכנסים ואפילו מהודקים לגופה ובדקה תיכף ולא מצאה עליהו כלום, נמי אין טעם לטהרה. דיש לחוש שמא יצא רק מעט דם, ונתקנח על בשרה שם, או אף נפל באופן רחוק. ולפ"מ שכתבתי לעיל (סעיף ח') אף בהרגשת זיבת דבר לח, נמי יש לאוסרה. וא"כ כ"ש כשלא בדקה תיכף אלא אח"כ, שאינו כלום. אך שייך לשאול זה באשה שלא הרגישה כלום, אלא המחוייבת לבדוק מאיזה טעם, ולא בדקה עד אחר שהשתינה, אם מועיל בבדיקת המכנסים. אבל הא פשוט שבדיקת המכנסים לבד לא יועיל, דאשה המחוייבת לבדוק צריכה גם לבדוק גופה, וכיוון שהשתינה הא א"א שוב לבדוק גופה, ואין לטהרה כשמחוייבת בדיקה. אבל ציור למעשה ע"ז שצריכה לבדוק דווקא ברגע מסויים, הוא דבר רחוק.

יא. אשה שיש לה מכה שמוציאה דם, והרגישה

זיבת דבר לח ומצאה דם, אם תולה הדם במכתה

ובאשה שיש לה מכה באותו מקום שמוציאה דם, והרגישה זיבת דבר לח ומצאה דם, אם יש לתלות במכה. הנה אם הרגישה שיצא מגופה דבר הלח כאופן שהרגשה כזו לא שייך ביציאת דם ממכה, הוא ודאי הרגשת דם נדה. ואם הרגשתה הוא רק בזה שהרגישה שנעשה לח כגופה בין רגליה, אין זה בחשיבות הרגשה דדם נדה כלל (לעיל אות ז') והיו רק כראיית דם בעלמא, שכיוון שיש לה מכה יש לה לתלות במכה. וגם כימי ספירת ה' נקיים יש לה לתלות במכה, אם כבר היה לה הפסק טהרה וגם היתה בדיקה נקיה ביום הראשון פעם אחת. אבל בשעת הוסת, או מל' יום לל' יום, אין תולין במכתה, כמפורש ברמ"א סימן קפ"ז סעיף ה'. ואם לא ראתה דם אלא כתמים תולה במכתה אפילו בשעת וסתה, כדאיתא שם ברמ"א וכתמים תולה בכל ענין, ופי' הש"ך בס"ק כ"ז שהוא אפילו בשעת וסתה, וכנראה שלא פליגי עליו שלכן יש להורות כן.

יב. אם יש נשים שאין להן הרגשה ביציאת דם

נדה

נשים שאין להן שום הרגשה ביציאת הדמים הוא דבר שלא מצוי כלל, וגם שאינן מבינות (שהוכיר ערוך

כתמים אף בחת"ס ת"ו סימן פ"א מפורש שהנייר, אף שנעשו מצמר ופשתים, לא מקבלי דין כתמים והוכח בפ"ת סימן ק"צ ס"ק י"ח. אבל מש"כ שלעניין בדיקת עד שאינו בדוק אינו רוצה להקל, נראה שהוא דווקא בנייר עב שלא נבטל מכל תשמיש, ולא בניירות דקות דבמקומנו שנבטל מכל תשמיש, וגם לא נעשו מצמר ופשתים, שבהם יש להקל אף בזה בפשיטות. ואף החכ"א לגירסא שלנו (דלא כדכתב החת"ס שלדברי החכ"א נייר אינו מקבל טומאה) שנייר הוא דבר המקבל טומאה, מסתבר שיודה בנייר דק שלנו שאינו מקבל טומאה. לא רק אלו שנעשים מעץ ועשבים וכדומה, אלא אף אם נעשה מצמר ופשתים נמי אין זה דבר המקבל טומאה, שהרי לא נעשה לתשמיש המתקיים, וגם לא ראוי לדבר מתקיים, ולכן ודאי שלכר"ע לא מקבלי דין כתמים. L

טו. כתם שנמצא על דבר שאינו מקבל טומאה
המונח על דבר המקבל טומאה

כהא דחידש הסדרי טהרה סימן ק"צ ס"ק צ"ג בד"ה מזה, כנמצא כתם על דבר שאינו מקבל טומאה המונח על דבר המקבל טומאה, כיוון שנטמא דבר המקבל טומאה משום משא, טמאה האשה משום כתם, והוכח בפ"ת שם ס"ק י"ז. ואף שדבר זה תמוה, שכלים אין מקבלים טומאה במשא, כדהביא כתר"ה מספר טהרת ישראל, מ"מ נוגע זה לדבר שאינו מקבל טומאה שהוא ביד אדם שהאדם מקבל טומאה כמשא - שאם קנחה האשה עצמה בנייר שאינו מקבל טומאה, דאולי מחמת טומאת משא דאיכא בהאשה נחשב כמונח על דבר שמקבל טומאה, שלחידוש הסדרי טהרה יש לטמא. והביא כתר"ה מספר פתחא זוטא (ה' נדה סי' ק"צ סעיף י' ס"ק ט"ז אות ב') דאה"נ דטמאה בדין טומאת כתם בכח"ג מטעם הסדרי טהרה. אבל ראה כתר"ה בשו"ע הגר"ז בקונטרס אחרון סימן קפ"ג סק"ב ד"ה והנה, שמוכח דאף אם האשה אוחזת בידה טהורה משום כתם, ורק בבדיקה טמאה, שלכן מסתפק כתר"ה אין להורות בזה. והנה קושיא זו קשה ביותר לטעם הנוכ"ק חיו"ד סימן נ"ב, על זה שא"ר נחמיה והלכה כמותו דדבר שאינו מקבל טומאה אינו מקבל כתמים, הוא משום דבעצם אין לטמא האשה אף לא כטומאת ערב משום מגע הדם, אפילו מדרבנן בלא הרגשה, משום שהוא ספיק ספיקא. ספק שמא אין הדם ממנה כלל, ואפילו אם הוא ממנה - שמא נטף להדיא מאותו מקום ולחוץ ולא נגע בבשרה מחוץ, ומגע בית הסתרים אינו מטמא. אבל הוא רק לענין האשה - שזהו במצאה דם על דבר שאינו מקבל טומאה, דאם נמצא על בגד המקבל טומאה דמוכרחין לטמא הבגד משום מגע בדם נדה, שהרי לזה איכא רק ספק אחד מדאורייתא דמשום דמקור מקומו טמא, אם רק הדם הוא ממנה הבגד טמא, דהבגד מקבל טומאה

זה שכבר יצא עיקר קלות השתן, ליכא שוב מניעה להוצאת הדם מן המקור כשיש שם דם המוכן לצאת מאיזה טעם - בין שהוא בזמן וסתה, או שלא בזמן ודרך מקרה. שהרי איתא ברש"י בגדה דף נ"ז ע"כ ד"ה יושבת, שאין דרך דם נדה לצאת עם מי רגלים, וכן כדף נ"ט ע"ב ד"ה במזנקת, דכתב דכיוון דנפק בקילוח כי אורחא לא דחיקא ולא הדור מי רגלים למקור, ואין דרך דם מקור לצאת עם מי רגלים. ולכן כשכלה הקילוח אצלה, שוב שייך שיצא דם הנדה שבא מן המקור, אף שלא כלו. כל המי רגלים לצאת - דנשארו עדיין טיפין מהמי רגלים. שלכן כשקינחה או, אף שאומרת שלא ארגשה ביציאת דם, אפשר שארגשה וחשבה דהרגשת מי רגלים הוא, כדאמר על זה בדף נ"ז ע"ב. וכזה אמרתי דאם לא מיהרה לקנח, אלא ישבה עד שיצאו כל הטיפין, וקינחה ומצאה דם ולא הרגישה כלום - דינה ככתם, דלא שייך לה לחשוב במרגשת דאימור הרגשת מי רגלים הוא, דהרי בשעה שנמצא הדם כבר יצאו כל המי רגלים. שלכן ודאי שלא הרגישה ואין מטמאה אלא בכשיעור גרים ועוד. ולא שייך לחלק בזה בין יושבת לעומדת. וכדין השו"ע לא שייך חילוק זה, דהא איירי שם דנמצא דם בחוץ הספל, שיצא הדם עם המי רגלים, ולא אח"כ בהקינות. L

ולענין איך לנהוג למעשה אם מצאה דם בחוץ הספל, הא יש כמה פרטי דינים ולא שייך לפרטם, וצריך לכתוב דבר ברור על שאלה מיוחדת איך דינו. ובתוך הספל, ובתוך מי הספל, אחת היא לספלים בבתי כסאות שלנו. והשאלה איך לנהוג אם מצאה דם על הכסא, לא מבואר. דאם הוא סתם כסא שבבית, וכל מקום שישבה האשה ומצאה דם, ה"ז ודאי דם נדה ואם יש לה מראה דם - טמאה. ואם הוא על מקום המושב שלה למעלה ממקום החלול, והיה נקי קודם שישבה, באופן שברור שממנה נתלכלך בדם, והיה הדם קודם שבא על המושב על גופה למעלה מנקביה, הרי ודאי זה בא מנקביה שבסתם אמרינן דהוא מהמקור. אך א"כ הוא בלא הרגשה בברור, שהרי בשעת הטלת המים לא יצא הדם ממנה שנימא שחשבה שהיא הרגשת מי רגלים, כי אז היה יורד לספל, אלא היה זה קודם הטלת המים או אח"כ, או שפסקה באמצע הטלת המים ויצאו איזה טפות דם ובאו דרך גופה למעלה, שהיא עכ"פ טמאה - אף שהוא בלא הרגשה - מדרבנן.

7 ← יד. מראה שנמצא על הניירות הדקות מאד שנעשו לקינות בכית הכסא וח"טישופ", אם יש לו דין כתם

בניירות דקות מאד שנעשו במדינותינו לקינות כבה"כ, ואף הנייר שקורין "טישוס" יש להקל, גם להורות למעשה, שאין ע"ז דין כתמים. דהא לענין

קפג (סעיף א) (א) בין באונס. כתב הרמב"ם בהלכותיו פרק ג' אין הפרש בין אשה גדולה לקטנה וכל הנשים מטמאות בנדה בין שפחה ומשוחרת וגיוורת עד כאן וכן פסק הרמב"ם בפרק ד' מהלכות איסורי ביאה רבין שפחה ובין משוחרת הכל בכרת אבל בספר גן המלך סימן ק"א כתב בשם התוספות בפרק כל היד (פו ר"ה בשפחה) שפחה אינה מטמאה בנדה אלא מאסכתא דקרא ובמחילת כבודו שגה ברואה ותוספות לא כתבו אלא הא דיליף שפחה מאשה הוא אסמכתא אלא רילסינן כגורה שוה לה לה מאשה:

(ב) שתרגיש. כתב הש"ך היינו מדאורייתא אבל מדרבנן טמאה אף על פי שלא הרגישה עכ"ל ופשוט הוא. מיהו לדעת רש"י ריש פרק הרואה הסעם שמא הרגישה ולא אדעתה ולשיטת התוספות שם דאפילו ודאי שלא הרגישה אפילו הכי טמאה מדברי סופרים עיין שם:

האחרונים וזה"ל האריכו בדין אשה שמצאה דם אחר חשמיש או אחר בדיקה עד ולא הרגישה אם הוא ספק דאורייתא ונימא הא דלא הרגישה משום דסברה הרגשת שמש הוא או בדיקה עד הוא או נימא ואינו אלא ספיקא דרבנן. והנה ראש המדברים בזה הוא אמ"ו מה"ה יעקב כ"ץ ד"ל בספרו שו"ת שב יעקב (סי' לו) ועיקר פלגולו שם מסוגיא דריש פרק הרואה דמשני התם אהא דמקשה אשמואל לעולם דאורייתא ואימר הרגשת עד הוא או שמש הוא ע"כ. ואם כן איפכא גם כן היכא דלא הרגישה לתומרא ולעולם הרגישה אלא דהיא סברה שהרגשת עד הוא או שמש הוא עיין שם שהאריך הרבה ומ"ש לו בזה הגאון מה"ר גבריאל ז"ל:

ובאמת. נעלם מהם דברי הורשב"א בספר משמרת הבית בסוגיא דריש כל היד בכדיקה בעד שאינו ברוק לה ז"ל שם שער ד' דף קע"ח וההיא דרבי ורבי חייה (נף י"ג) דקאמר ליה רבי חייה לרבי אי אתה מודה שצריכה כגריס ועד אמר ליה אבל (אמר לו) אם כן עשיתו כתם כלומר דאלו משום נדה אפילו בכל שהוא היה לטמא דאלמא בעד בדיקה משום מודים דאפילו בכל שהוא טמאה נדה התם כשהניחה בקופסא וכדתיבא בהרי"א בדיקה בעד שאינו ברוק והניחתו בקופסא ודכתיב ודאי בעד הברוק בין עגול בין משוך טמאה נדה דודאי מגופה אחא ובהרגשה אחיא אלא רקסברה הרגשת עד היא כדאיתא בפרק הרואה עכ"ל הרי כהדיא סברא זו דהיכא דודאי מגופה אחיא ועל ידי בדיקה עד טמאה נדה מן התורה דחזקה דבהרגשה אחיא ומה שלא הרגישה דסבורה הרגשת עד הוא משא"כ במצאה הכתם בבגדים או על גבי קרקע אפילו כיון דלא הרגישה אינה טמאה אלא מדרבנן משום מודים למיתלי דטעה בהרגשת עד דהא נמצא שלא על ידי בדיקה:

וזה כוונת הרמב"ם בפרק ט' מהלכות איסורי ביאה ז"ל אין האשה טמאה מן התורה וכו' עד שתרגיש ואם לא הרגישה ובדיקה ומצאה דם לפניו בפרוזדור ודאי טמאה שחזקתו מן המקור והרי זו בחזקה שבא בהרגשה יעין שם וכמ"ש בפ"ה מהלכות הנזיל והיינו טעמא דכיון דמצאה ע"י בדיקה עד ואיכא למיתלי דטעה דסברה שלא הרגישה אלא בדיקה עד היא טמאה ודאי מדאורייתא מה שאין כן בכתם וכן הוא בספיקי מהר"א סימן מ"ז גבי הרגשת שמש עיין שם הביאו ביח יוסף סימן קפ"ז (כתב בשו"ת שב יעקב כחשוכת הגאון מה"ר גבריאל סימן ל"ו דמ"ש הרמב"ם חזקת דם שבא בהרגשה דווקא כשהיא רואה כדרך ראיות שאר נשים מה שאין כן במוצאת קרטין שאין מדרך הנשים לראות כן יצא מגדר הרוב ולא אמרינן בראיה כהא חזקת דם וכו' עיין שם וזכון הוא אך מה שכתב דסודור של הרמב"ם מהא דשמואל ליחא דבלא"ה מוכח כמ"ש בסיומן ק"ץ (סי' ס"ו) מכל מקום הסברא נכונה). (ומ"ש הרמב"ם לפניו בפרוזדור נראה דווקא כשהכניסה העד בעוסק הוא ריש לומר שטעה בהרגשה מה שאין כן מן הפרוזדור ולחץ דליכא למימר דטעה בהרגשה כיון דהרגשה היא בפתיחת המקור וכיון שבדיקה העד היה רחוק מן המקור לא שייך לטעות בזה):

ומיהו אע"ג דבהרגשת עד הוא ספק דאורייתא מ"מ היכא דאפשר למיתלי תלינן וכ"כ הבית יוסף סימן ק"ץ הובא בט"ז שם ס"ק ג"ג ז"ל ונראה לי דהיכא דאיכא למיחש שמא בא הדם בעד זה מחמת שנחצטקה סמוך למקום שהעד שם במיני רמים חולין בהם אפילו יוחר מגריס ועוד דמפני שקנחה לא נניח מלחלות כמה שאפשר כיון שלא הרגישה ביציאת דם מגופה והיינו כ"ז שאינו משוך כו' עכ"ל. וכן מוכח מתוספות ורשב"א שהבאתי למעלה דס"ל בבדיקה בעד הברוק לה וטחתו בירכה דבפחות מגריס ועוד טהור משום דתלינן במאכולת וכה"ג ביתר מגריס ועוד תלינן נמי היכא ראיכא למיתלי דמאי שנא וכן מוכח עוד בכמה רוכחי וכמו שהוכיח שם כט"ז ג"כ ואפילו לדעת יש אומרים שם כש"ע סעיף ל"ה דס"ל כטחתו בירכה טמאה אפילו עגול ובפחות מגריס ועוד י"ל כמ"ש הט"ז שם משום דעל בשרה לא שייך מאכולת אבל היכא דרשיף למיתלי אפשר דגם הרמב"ם מודה ועיין מ"ש לקמן בע"ה:

וטעמא דמלתא י"ל משום דכיון דחזיא שלא בהרגשה אע"ג דאיכא למימר דלמא הרגישה וסבורה הרגשת עד הוא מ"מ כיון דלפעמים תויה בלא הרגשה איכא ספק ספיקא שמא לאו מגופה אחיא ורשב"א דמגופה חזיא שמא לאו בהרגשה אחיא שפיקא לפעמים איכא דם בלא בהרגשה ואע"ג דאכתי מדרבנן טמאה מ"מ מדאורייתא טהורה משום דאיכא ספק ספיקא ויצאנו מאיסור דאורייתא ואינו אלא איסור דרבנן ומדרבנן תלינן דמעלמא

אחיא וכה"ג כתבו הפוסקים גבי ציר דגים טמאים בסיומן פ"ג עיין ש"ך שם מה שאין כן היכא דליכא למיתלי וכדאי מגופה חזיא אמרינן דטמאה נדה דמסתמא בהרגשה חזיא:

ובזה צדקו רכזי הט"ז ואין כאן סתירה בדבריו ולא קשה מידי מה שהקשה בחשובות אמ"ו מה"ר יעקב כ"ץ דבס"ק כ"ג כתב ז"ל דאין כאן ספק דאורייתא כיון שלא הרגישה כדם מן המקור עכ"ל אלמא אפילו בדיקה עד ס"ל דאין כאן ספק דאורייתא ולא אמרינן דסבורה הרגשת עד הוא ואלו לקמן בס"ק כ"ט כתב ז"ל ואע"ג דס"ל לרבי בפרק כל היד בעד שאינו ברוק וכו' כאלו ראתה בכיור דם על העד אחר הבדיקה וחזיא טמאה מן התורה עכ"ל והקשה שם אמאי טמאה מן התורה כיון דלא הרגישה ולדבריו לא קשה מידי דבס"ק כ"ג איכא ספק ספיקא מה שאין כן בהא דרבי דליכא למיתלי טמאה מן התורה ואמרינן דהרגשה היה ואיהו דקטעי וסברה הרגשת עד היה וכמ"ש הרשב"א במשמרת הבית שהבאתי לעיל. ואין להקשות הא קי"ל דלא מקרי ספק ספיקא אלא היכא דאיסור והיתר שוין אבל היכא דאיכא למיתלי באיסור טפי מן היתר לא הוי ספק ספיקא וכמ"ש בש"ך סימן ק"י (סי' סו אח' לו) ובסיומן ג"ג (סי' ד) זה אינו דוקא היכא דאיכא למיתלי באיסור טפי מהנהגו חרי ספקי להיתר מה שאין כן בגזון דידן דהוא ספק שקול אם מעלמא או מגופה ואיכא נמי מיעוטא דלא חזיא בהרגשה אם כן סמוך הך מיעוטא להך פלגא דמעלמא והוי רובא להחירא וכ"כ התוספות במכילתין דף י"ח ד"ה שליא בבית עיין שם הגם שהתוספות בכתובות סוטר זה בדרך ט' עיין ריב"ש סימן שפ"ב ועיין בספר פני יהושע שם. ועיין במש"ל סימן קפ"ז (סי' י"ד) וכ"מ מסוגיא דריש פרק האשה וכמ"ש בסיומן קצ"א. ועיין ככסף משנה מ"ש דלמא כתם טמא מדרבנן הא ספק ספיקא הוא יעורן שם ועיין בספר כפות חמרים סוף הספר מ"ש על הרמב"ם בדין הטילה נפל לבור משום הכי היכא ראיכא למיתלי להחירא אפילו ע"י בדיקה עד לאו ספק דאורייתא הוא וטהורה מה שאין כן היכא דליכא למיתלי דמעלמא אחיא וכו' דאינו קטעי וסבורה מדאורייתא כיון דרוב פעמים בהרגשה אחיא אמרינן דאיהו קטעי וסבורה דהרגשת עד הוא כן נראה לי כוונת הט"ז:

אלא שמדברי הבית יוסף שם משמע דמטעמא אחרתא תולין אפילו בבדיקה עד שכתב שם באווחו ענין שהבאתי לעיל בשמו ז"ל וכן נראה מדברי התוספות שהם גורסים טמאה נדה ואפילו הכי כתבו שיש כגריס ועוד דכיון שלא הרגישה רגלים לדבר שלא בא מגופה וכו' וכן כשהוא כגריס ועוד ודאי מגופה שקנחה בו טמאה נדה ודאי וכו' ע"כ מדבריו אלו משמע דהיינו טעמא משום דטעות זה עכ"פ מלחא דלא שכיחא ולא אמרינן אלא היכא דמוכח שבא מגופה כיון דרוב דם בהרגשה אחיא מה שאין כן היכא דאיכא למיתלי דמעלמא אחיא רגלים לדבר דמעלמא אחיא כיון דלא הרגישה מסתבר טפי למיתלי מעלמא מלומר דאיהו קטעי וכ"כ בחשובות אמ"ו הגאון הנ"ל:

וכבר י"ש להקשות על דברי בית יוסף שכתב הסעם דתלינן במאכולת אפילו על ידי בדיקה עד היכא דאיכא למיתלי במאכולת מטעם דלא הרגישה רגלים לדבר הוא משמע הא מוכרח זה תלינן במאכולת ואלו ריש פרק הרואה מקשינן התם אשמואל מעד הנחון תחת הכר או הכסת דעגול טהור היכי דמי אי דארגשה וכו' ומשני לעולם דארגשה ואימר הרגשת עד אלמא אע"ג דארגשה תלינן בהרגשת עד ותלינן במאכולת וצ"ל דסוגיא דהתם קאי למאי דסלקא דעתין דשמואל לזמרי מטהר כלא הרגשה (מיהו מדברי הרמב"ם פרק ה' דאיסורי ביאה דין י"ז משמע דנשאר במסקנא) אבל למסקנא דמסקינן מודה שמואל דטמאה מדרבנן ואם כן לא קשה קושית הש"ס מהא דעד שהיה נתון תחת הכר וכו' ומעתה אינו מוכרח זה דהיכא דהרגישה ותלינן במאכולת י"ל דוקא היכא שלא הרגישה ולחזמא. וכה"ג כתב בשו"ת פני יהושע חלק י"ד סימן א' (ועוד י"ל דמ"ש הבית יוסף כיון שלא הרגישה ר"ל מקודם בדיקה העד.) (מיהו המתניתין דנמצא על שלו על כרחן מיירי בהרגשה כמ"ש לקמן ואפילו הכי מקשה דלמא דם מאכולת הוא ולפמ"ש דהרשב"א מפרש קושית הש"ס לטהר לגמרי אם כן מוכח דתלינן במאכולת אפילו בהרגשה):

אמנם מה שצריך לי עיין במה שמשמע מדברי הפוסקים דמה"ט כחמים דרבנן דכיון שלא הרגישה משום הכי הוא מדרבנן וכן הוא בטור סימן ק"ץ בריש סימן דכל זה ניחא היכא דלא שמשא אבל היכא דשמשא ואח"כ מצאה כתם והיכי וכתם יבש שאי אפשר לומר דעתה בא וכמ"ש התוספות בריש מכילתין דף ג' ד"ה ושרצים דמעלמא אמאי נימא שהוא דרבנן וניחוש שמא בא בהרגשה ומה שלא הרגישה אימר הרגשת שמש הוא ואלו בדיקה מיד היה מוצאה ומסתמא הפוסקים לא משמע כן אלא דלעולם אמרינן כחמים דרבנן (וכ"כ בחשובות מזהרמ"ל והיכא דראתה כשעת שינה דספק דאורייתא הוא אימר הרגישה ולא אדעתה יעין שם כסיומן כ'. ומיהו אין דבריו מוכרחים והא מסקינן בריש מכילתין אליבא דבית שמאי דאפילו כישנה דאנכ צערא מחערא ואפילו לבית הלל מחני הך טעמא וכדמוכח מתוספות ד"ה א"ב וכתבתי בחרושי נמרא) וכה"ג הקשו חוספות לעיל דף הנ"ל ד"ה מרגשה וז"ל וקשה מאתמול נמי נימא הא דלא הרגישה אם שמשא כסבורה הרגשת שמש הוא עד כאן ואמאי לא ניחוש כן בכתם שנמצא אחר החשמיש שהוא ספק דאורייתא. בשלמא הא לא קשה אמאי לא ניחוש דארגשה ולא אדעתה כמו דאמרינן בסוגיא דריש פרק הרואה י"ל דאינו אלא חששא דרבנן

7 (כו)

אינו בדוק. עין ט"ז ס"ק כ"ט שכתב דאם ראה חיות אחר הנדיקה צעד ומלאה דם עליו טמאה [מן המורה] לב ומשמע אפילו לא הרגישה וכן ולכאורה דבריו סותרין דמקודם כתב דאינו אלא מדרגת כיון שלא הרגישה וכן כתב בס"ק כ"ג ע"ש:

וגראה כוונתו דכל שהדם זלתי מגופה הוא זלתי דאורייתא דמליץ שהרגישה והיא טעמה ותלחה בהרגשה עד דחוקה לדם שגא בהרגשה כמ"ס הרמב"ם נפ"ט מהלכות איסורי ביאה (ה"א) ג"י דם הנמלא נפרזדור עי"ש וכן מטטר נרשבי"א (משמרה הית' ג"ו ט"ד ית: ד"ה עוד שם איחמר בדיקה) ושאר פוסקים, אבל כשיש ספק בדם אי מעלמא אחי אי מגופה תליץ מדאורייתא דם מעלמא, ובהרגשה אמרין בהרגשה עד הוא, כמו שיש לה מכה נמקור דטהורה אפילו בהרגשה כשידוע שהמכה מוליאה דם וההרגשה תליץ שהיא מחמת דם המכה כיון שהמכה נמקור ומחמת דם המכה גם כן מרגשה נפשיהם המקור כמבואר בסת"ם קפ"ו (ס"ה גמ"א) ל"ב הכא נמי תולין ההרגשה צעד ואמרין ההרגשה עד היא דכל שיש לחלום דם בעלמא תולין מדאורייתא רק שטמאה כחם כמו שאר חתמים דרגנן משום הטעם דנלפור לא נמסקה כדאמר דף ג' (ע"א) והכא נמי טמאה כחם והוא צדור דכל שיש לה לחלום באיזה דבר ההרגשה והדם נמלמא דתולין מדאורייתא:

בדיקה חלוקה ופשטות. הט"ו והס"ך טמאה דבדיקה הראשונה למה לי, ומיון הט"ו דמקור (ה) דודאי מועיל בדיקה חצרתה כמבואר בעינין ל"ח. ולפענ"ד נראה נפשיטות דבדף ג"ח (ע"ב) מקשה הש"ס ארין זה דמאי שגא מהא דמניא שנים כו' ופירשו החוספות ד"ה מלי שגא דהקושיא היא משום דהואיל (ושנים תולין) [ושניה חולה] לן בה לענין דינא ופירוש לפירושם דכמו שגא שאלת עליה ועל חצרתה מטמאין שניהם דלא ליהו כחתי דסתרי והו' כי חוכא כמ"ס החוספות (ס. ד"ה גמ"ו) הכי נמי הכא כיון ששאלת לענין איסור ולענין דינא וכיון שהראשונה חייבת נביטת אס נפסקו שהיא טהורה הו' כחתי דסתרי, ולזה פירשו החוספות גם כן צברייתא דמייירי שנמסקו שניהם מה אחר זה, דהכא גם כן נולד ספק איסור קודם, דספק דינא נולד אח"כ כשנבשה השניה:

ואם כן עובא אחי חייבת נביטת דבדיקה קודם הלכשה דלא ליכא חתי דסתרי כיון דהיא חייבת נביטת וע"כ דנין שהכתם ממנה אחר הלכשה בדקתו מקודם ואם נטהר אומה הו' חתי דסתרי ואפילו הכי מטהרין כמירובא דהש"ס מה שאין כן כשלא בדקה מקודם דלא ליכא חתי דסתרי אף אם מחייבין אומה נביטת דאפשר לומר דמשום דאמרין מקמי הכי הו' דם חייבת נביטת וליכא חתי דסתרי וליכא שום חידוש, ומשום הכי אשמעינן דאף צנחאי גווגא דליכא חתי דסתרי טהורה ולאפוקי מדעת המקשן שם וטובא אשמעינן ופשוט:

חידושים

נסעיף לה [מן] בחזקת בדוק. עין ס"ק (מ"ג) (מ"ה) מה נקרא אינו בדוק: נסעיף לה [מן] אם אינו בדוק. עין ט"ז שכתב דהאי אינו ברוק לא דמי לאינו בדוק דסעיף ל"ו דהיינו עד ביונוי דבעד ביונוי טמאה ג"כ משום כחם דאין לחלק בין שנמצא כחם בין שנמצא בבדיקה רק הכא באינו בדוק לגמרי ולקחתו מן השוק. והב"ח ושי"ך לא"ן חולקין וס"ל דבעד וחלוק

ולכאורה דבריו סותרים דמקודם כתב ב"ו. ג"כ יעוין בשב יעקב סימן ל"ו: [מן] דודאי מועיל בדיקת חצרתה כמבואר בעינין ל"ח. ג"כ הט"ו לא אמר רק על הבדיקה לאחר לבישה היכא שלא בדקה קודם לבישה שלא נצרכה לבדיקה אחר לבישה י"ל שלא בדקה רק על דרך מקרה אבל היכא שבדקה הראשונה קודם לבישה בודאי דבדיקה באותו בדיקה דאם חמצא אחר זה בעת לבישה הטמא וכמו כן אם בדקתה ככוונה לצורך חצרתה וחו לא קשה מסעיף ל"ח: ויעוין גדה דף ג"ח ע"ב רש"י ד"ה שחיהן טמאים, ולפי דברי רש"י שם כלאו הכי מיושב דברי השו"ע דקמ"ל דלא תטעו כסברה (המקשינן) (המקשין) שם לטמא גם אח הראשונה דאימר לא בדקה יפה אחר הלבישה וטמאה משום כחם בחלוק (הלבישה)

הנהרות והערות

לא"ן עיין מחצית השקל (סקמ"ו) שכתב שכן משמע מהשי"ך ס"ק מז: [לב] פי לשון הט"ו: לכ"פ עיין שם בכיארין סק"ד וס"ק יא: [לג] פי החוספות עי"ש: [לד] כיון דטמאה השתא, ובסופרת ז' נקיים. אחר ויבה ואף על פי שמקלקלה הרבה שחצרה כל ימי ספירתה וצריכה לספור ז' נקיים הואיל ועכשיו טמאה תולה בה. עד כאן לשון רש"י: [ל"ד] עיין חוסי גדה דף י"ד ע"ב ד"ה בעד, ותוסי רא"ש דף י"ד סוף ע"א: [לה] מבואר ליחא בתורת הכית אלא הוא חוספת ביאר: [לו] כן הוא כדפרי"ר, ור"ל לא שלא ותחוק חראשונה בטמאה, ובס"א שלא יתקן"וה אינו, אלא אם באנו להניח יש להניח "שיתקן" וכמו שכתב החו"מ לעיל:

ביאורים

(כ"ב) והשאייתו גדרה. לנאר דינים אלו נקדים הא דגדה דף ס' (ע"א) דמנו רצנן מולה בשומרת יום כנגד יום בשני שלה. ופירש רש"י וז"ל ואף על גב דלא הוסיקה רואה היום כיון דמעיינה פתוח מולה זה ואף על גב דמקלקל לה ולריכה לשמור יום המחמת כו' (ד) עד הואיל ועכשיו טמאה היא עכ"ל ותמה עליו המגשה למלך נפ"ט מהלכות איסורי ביאה (הכ"ט) דהא נפ"ט (ס) מדמה לזה טמא וטהור שהלכו בשני שצילין אף דלא שייך סס מעין פתוח אלתא דאף במקום דלא שייך מעין פתוח תולין הקלקלה נמקלקל ועוד למה ליה לרש"י לומר שני הטעמים, וכל דבריו דמוקין:

בכתמים הרי זה [מן] בחזקת בדוק:

אין האשה טמאה משום כחם שמצאה בחלוקה אלא אם כן היה בדוק לה קודם שלבשתו אבל [מן] אם (כ"ז) אינו בדוק קודם שלבשתו ולבשתו בלא בדיקה ומצאה בו כחם טהורה:

[מט] (כ"ח) בדקה חלוקה ופשטות ומצאה טהורה והשאלה לחברתה ולבשה ומצאה בו כחם הראשונה טהורה והשניה טמאה:

לבשה חלוקה הבדוק לה ופשטות (כ"ט) והשאלתו לישראלית גדה או לנכרית

והגצ"ד דודאי לא שייך לומר סגרת תולין הקלקלה נמקלקל רק נמקום שאם היה מודמן הספק רק לאחד היה טהור כמו בשני שצילין דספק טמאה ברשות הרבים עהוד רק שמחמת שזדמן ספק זה לשני בני אדם ונאו לשאל שניהן והו' חתי דסתרי מטמאין שניהם ומשום הכי כשהאחד צלאו הכי מקולקל קלם תולין צו דלא הו' חתי דסתרי דהו' יש לו חוקת טהרה גמורה ולזה אין לו חוקת טהרה אבל נמקום שאף אם היה מודמן לאחד מהן הספק גם כן טמא כגון בשני שצילין ברשות היחיד אף בטמאה דרגנן עיין ברמב"ם הלכות אבות הטומאה (פ"ה הל' ג ה) אז ודאי אם זדמן אחר כך ספק זה גם לשני אין תולין הקלקלה נמקולקל דכרתם תולין נמקולקל אינו מועיל רק לענין שלא יקלקל אס השני והו' כאלו הלך השני לבד אבל שיתקן המקולקל להשני שיהיה חשוב יותר מאילו הלך הטהור לבד ודאי דלא. וכן בשני קופות נטרומה וזולין נפילה אחת גם כן היה מותר כמבואר בסת"ם קי"א (ג"י רש הסי' סוד"ה ו"ש ע"ד):

והנה הרשב"א נמורה הביט הארוך (שם יע:) מחולק עם הכרפמים ל"ד דהנרפמים קפירא לכו דכל שלא בדקה העד סמוך לבדיקה עצמה הו' עד שאינו בדוק והא דשגל נשים שלבשו הלוק אחד דכולן עמאות הוא מטעם כיון דעל כרחק צריך לקלקל הו' כמו בשני שצילין דמטמאין כולן, והקשה הרשב"א דאם כן לבדיקה כשהאחת אין צריכה לשאלה כגון שראתה כחם אחר כך או שהיא נכרית אף שלא ראתה נטהר אס האחרות, ולזה כתב הוא ו"ל דכל שלא נודמן מקרה ידוע שגא מחוקת בדוק כגון שוק של טבחים אינו יוצא מחוקת בדוק [מן] ומשום הכי נבשל נשים כולן טמאות דלבישת אשה אחרת אינו חשוב כמקרה ידוע שגא מחוקת בדוק ומשום הכי אפילו אחת אין צריכה לשאלה מטמאין כולן [מן] ולא דמי לשני שצילין עכ"ל הרשב"א:

ולפי זה דנקו דברי רש"י דגלא הטעם דמעין פתוח אפילו לא היה שאלת רק על עצמה ג"כ הימה טמאה ופגרת תולין הקלקלה אינו מועיל רק שלא יקלקל שאלת השני אבל לא שלא יחזיק לן כמ"ס לעיל משום הכי כתב רש"י דמעיינה פתוח דלא יא החלוק מחוקת בדוק כיון שזדמן לה מקרה ידוע דלא אינו לא שאלה רק אחת הימה עהורה רק משום שזדמן גם להשניה ועל כרחק צריכין לקלקל אחת מהן מקלקלין שניהן כמו לדעת הכרפמים

כיווני אינה מטמאה משום כחם רק דוקא בחלוק שהיה לה פעם בדקה דאי אינו יוצא מחוקת בדוק עד שהעבירנה בשוק של טבחים. וכן אם לבשתו אחר הכיכוס בלא בדיקה חברוק במקדיר או במגילד כדלקמן סעיף מ"ז ואם אינה בקיאה חמיר:

(סעיף מ) [מט] בדקה חלוקה. עיין ביאורים דלמה נקט בדקה חלוקה:

ברוך

[הבדוק] לה קודם לבישתה ונראה שהשי"ך נחמין לזה. וצ"ע אם לא בדקה חתלה קודם לבישה רק אחר הלבישה לא מצאה: [נו] ולא דמי לשני שצילין (כמ"ס) [עכ"ל] הרשב"א כו'. ג"כ ליחא כן ברשב"א ירושי בתורת הבית הארוך דף קע"ח ע"ב. ונבוכו האחרונים בטעמו של הרשב"א למה לא נרוך בזה כרין שני שבילין שאם באו בזה אחר זה שניהם טהורים יעוין לעיל ס"ק י"ד שמשיים כעצמו שדבריו דחוקים במה שכתב שם להסביר חירון הט"ו. ולפי מה שמתרין הפלתי בס"ק י"ב דעת הרשב"א נשאר קושיא המשנה למלך על רש"י דכמו שני שבילין ושני בני אדם אחד טהור ואחד טמא אף כבאו שניהן לפני המורה בבח אחת מטרהין הטהור ותולה הטומאה בטמא כמו כן נימא הכא:

הנהרות והערות

לא"ן עיין מחצית השקל (סקמ"ו) שכתב שכן משמע מהשי"ך ס"ק מז: [לב] פי לשון הט"ו: לכ"פ עיין שם בכיארין סק"ד וס"ק יא: [לג] פי החוספות עי"ש: [לד] כיון דטמאה השתא, ובסופרת ז' נקיים. אחר ויבה ואף על פי שמקלקלה הרבה שחצרה כל ימי ספירתה וצריכה לספור ז' נקיים הואיל ועכשיו טמאה תולה בה. עד כאן לשון רש"י: [ל"ד] עיין חוסי גדה דף י"ד ע"ב ד"ה בעד, ותוסי רא"ש דף י"ד סוף ע"א: [לה] מבואר ליחא בתורת הכית אלא הוא חוספת ביאר: [לו] כן הוא כדפרי"ר, ור"ל לא שלא ותחוק חראשונה בטמאה, ובס"א שלא יתקן"וה אינו, אלא אם באנו להניח יש להניח "שיתקן" וכמו שכתב החו"מ לעיל: